

CIVILSAMHÄLLET KONTAKTER MED UTSATTA FÖR MÄNNISKOHANDEL

2025

Innehåll

Inledning	3
Sammanfattning av trender.....	4
Vad gör årets rapport unik?	5
DEN VUXNA MÅLGRUPPEN	6
Information om potentiellt direkt utsatta.....	7
Fördjupning exploateringen.....	9
Identifiering	11
Från identifiering till insats	12
Behov av insatser.....	13
Stödet från civilsamhället	14
Analys av stödinsatser – vilka behov fanns och tillgodoseddes?	14
DE UTSATTA BARNEN	17
Utsattheten.....	19
Identifiering av utsatthet.....	20
Från identifiering till stödinsats	21
Behov av stödinsatser	22
Tillgång till skydd och stöd i Sverige	22
Stöd offentliga aktörer.....	23
Varför behövdes stödet från civilsamhället	25
Status i rättsprocessen.....	26
Stöd och rättigheter inför och under rättsprocess	27
Reflektionsperiod genom uppehållstillstånd	27
Erfarenheter från civilsamhällets stöd till brottsoffer för prostitution och människohandel genom det Nationella Stödprogrammet.....	29
Observationer från våra medlemmar	31
Tydliga brister i arbetet med att identifiera, skydda och stödja brottsoffren.....	31
Rekommendationer	34

Plattformen Civila Sverige mot människohandel samlar 25 organisationer inom civilsamhället och verkar för att utsatta för människohandel och människohandelsliknande exploatering ska få det stöd och skydd som de behöver och har rätt till enligt internationella överenskommelser. Vi utgår från de mänskliga rättigheterna och är politiskt och religiöst obundna.

Inledning

Under året 2025 mötte Plattformens medlemmar 420 individer som varit potentiellt direkt eller indirekt utsatta för människohandel. 364 av dessa var potentiellt direkt utsatta. Gemensamt för alla personer vi mött är att de har varit i behov av stöd, ett stöd som de har rätt till men inte kunnat få på annat sätt än genom civilsamhällets insatser. Sverige har åtagit sig att förebygga människohandel, identifiera brottsoffren och skydda och stödja dem oavsett om det pågår en rättsprocess. Civilsamhället är en mycket viktig kompletterande del i det arbetet utifrån en unik förmåga att ge information, bygga tillit och ge stöd till de utsatta som ofta känner låg tillit till myndigheter.

Statistiken visar att civilsamhället inte bara fungerar som en brygga in i det formella stödsystemet, utan att vi kontinuerligt täcker upp för systematiska luckor i det stöd som ska tillgodoses av myndigheter till brottsoffer för prostitution och människohandel oavsett ändamål i Sverige. Statistiken visar att trycket på Plattformens medlemsorganisationer ökar stadigt i en utveckling där civilsamhället får ett större och större ansvar för stöd – och skyddsprocessen från identifiering till skydd och tryggt boende, information, ledsagning, kontakt med vård och andra aktörer, samtidigt som myndighetsaktörer mer sällan än tidigare identifierar och tar ansvar för brottsoffrens behov och rättigheter.

Vi ser genom vårt arbete att insatserna från offentliga aktörer generellt är ovissa, ser olika ut över landet och att civilsamhället behöver komplettera brottsofferstödet och deras skydd ur alla aspekter. Det finns ingen garanterad tillgång till stöd – och skyddsprocesser i Sverige genom offentliga aktörer i "Manual vid misstanke om människohandel", eftersom ingen aktör nämns som ansvarig för identifiering och beslut om insatser baserat på individuella behov. Det saknas en aktör med ärendansvar som också kan ställas till svars om åtgärderna brister.

Vi driver det Nationella Stödprogrammet som ska fungera som en kompletterande funktion till offentliga aktörer – men tar en allt större ensam roll i att möjliggöra stödet och skyddet som brottsoffer för prostitution och människohandel behöver och har rätt till. Det är tydligare än någonsin att det saknas en fungerande nationell stöd- och skyddsprocess vid sidan om Nationella Stödprogrammet i Sverige.

Sverige behöver agera för en sammanhållen och nationellt likvärdig skydd- och stödprocess för alla brottsoffer för prostitution och människohandel oavsett ändamål – där det finns en väg in som innebär garanterad tillgång till stöd och skydd utifrån individuella behov.

Sammanfattning av trender

Under 2025 mötte vi 420 individer som var potentiellt direkt eller indirekt utsatta. Av dessa var 364 potentiellt direkt utsatta för någon form av människohandel eller exploatering. 232 av kontakterna (både direkt och indirekt utsatta) var nya för året 2025. En majoritet av de vuxna utsatta var kvinnor. Vi kan se att det var flest utsatta kvinnor inom sexuell exploatering och flest män utsatta i arbetsexploatering. Sexuell exploatering är den vanligaste formen av exploatering i den vuxna gruppen.

De flesta av de utsatta har rekryterats genom arbete eller rekrytering till jobb eller uppdrag. Vi har identifierat flest individer från Thailand, men dessa är framför allt kontakter från tidigare i bärarendet i Åsele från 2023 där de nu ansökt om brottsskadeersättning. Men även en stor del av personer utsatta för sexuell exploatering på thaimassagealonger i Sverige. Därefter är Sverige och Nigeria det mest vanliga ursprungsländerna. En majoritet av brottsoffren har exploaterats i den fysiska miljön.

Ett mindre antal av barnen är direkt utsatta, övriga är barn till de utsatta vuxna i vår statistik. 52 av barnen är indirekt utsatta som anhöriga till en utsatt vuxen, 10 barn är direkt utsatta och har haft stöd- och skyddsbehov utifrån sin egen utsatthet. Bland barnen är det flest pojkar och medelåldern på barnen är 8,7 år. Sverige är det vanligaste ursprungslandet med 35,5 procent av barnen som kommer härifrån.

En majoritet av de vuxna fick inte stöd från myndigheter och behövde därför stöd från civilsamhället. När det gäller barnen fick de oftast någon insats från myndigheter men behövde ytterligare insatser från civilsamhället. Unikt för i år är att vi har kunnat jämföra vilka insatser den utsatta har varit i behov av och vilka som har tillgodosetts av civilsamhället kontra myndigheter. Vi skiljer också på statistik för vuxna och barn där barnen nu har egna formulär för att möjliggöra bättre jämförelser av tillgängligt stöd till barn respektive vuxna.

Vår statistik, som alltid, omfattar inte i någon mån alla utsatta i Sverige, vi utgår alltid ifrån att det finns ett stort mörkertal som inte identifieras av vare sig myndigheter eller civilsamhället. Vissa av civilsamhällets kontakter är unika för oss, andra finns även med i myndighets egen statistik, så som hos polisen, migrationsverket och regionkoordinatorerna.

Vad gör årets rapport unik?

- Egen statistik kring barn och nya mätpunkter

Nytt för året är att vi har samlat in statistiken i två olika formulär – ett för den vuxna målgruppen och ett för barnen. För barnen omfattas både direkt och indirekt utsatta barn som lever tillsammans med den potentiellt direkt utsatta föräldern. Detta för att kunna identifiera fler faktorer kring barnens utsatthet.

Utöver detta har vi i år inkluderat fler mätpunkter – bland annat hur exploateringen började och vart den ägde rum. Vi har även inkluderat vilka insatser den utsatta varit i behov av och jämfört detta med vilka insatser denne fått av myndigheter respektive civilsamhället och analyserat resultatet.

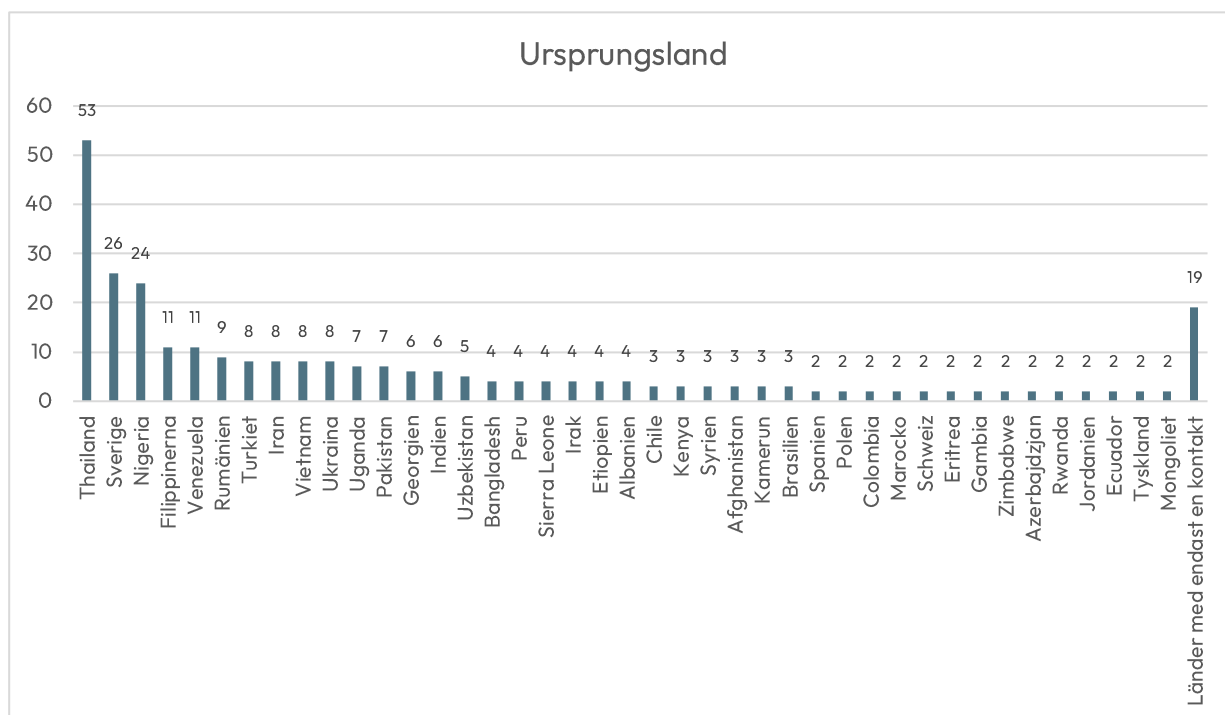
- Fler kontakter än tidigare

Antalet identifierade potentiellt utsatta ligger i linje med förra årets statistik, med något fler kontakter, vilket fortsatt är en tydlig ökning över tid. Vi ser ett mönster av att fler och fler vänder sig till civilsamhället för att söka stöd då de individer som våra medlemmar har stöttat i de flesta fall inte har fått insatser av myndigheter. Civilsamhällets insatser har varit avgörande för att deras rättigheter som brottsoffer ska uppfyllas. Årets statistik omfattar också statistik från medlemsorganisationer som tidigare inte lämnat in kontakter, vilket gör att vi kan se vissa förändringar i mönster kring utsattheten.

Årets statistik, likt förra året, skiljer sig något från tidigare år. Alla frågor har inte varit relevanta att besvara om alla individer som våra medlemsorganisationer varit i kontakt med. Flera aktörer har även lämnat in begränsad information om den utsatta där vi gjort bedömningen att dessa ändå är viktiga att inkludera då de visar på det stora antalet kontakter som civilsamhället haft under året. Det har bidragit ytterligare till att antalet individer skiljer sig mellan de olika statistiska mätpunkterna. Vi ser varje år över vår statistikinsamling för att göra den så lättillgänglig och användbar för så många som möjligt av våra medlemsorganisationer. Det är dock en försvårande omständighet att de alla arbetar på olika sätt och möter olika delar av målgruppen utsatta för människohandel, prostitution och människoexploatering. Vissa möter enbart den svenska målgruppen (personer som är födda eller väletablerade här), medan andra enbart möter de utrikesfödda som kan ha lurats till Sverige från ett annat land för att exploateras här. I år har vi även inkluderat en reflekterande text från medlemmar som enbart lämnat in information om sina kontakter informellt.

DEN VUXNA MÅLGRUPPEN

Ursprungsland

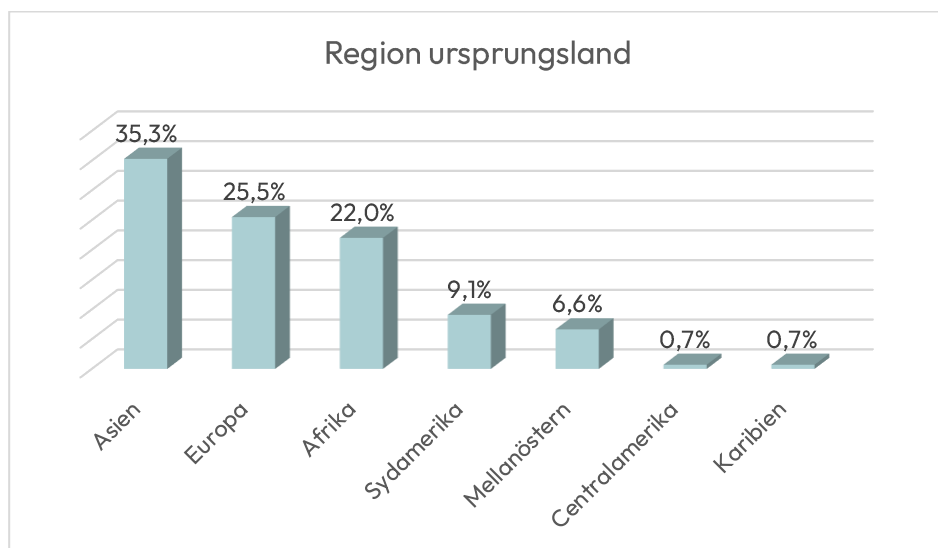
Thailand är likt tidigare år det land där flest personer identifierats, detta utifrån att gruppen individer som identifierades i Åselefallet från 2023 fortfarande är i pågående juridiska processer i Sverige gällande brottsskadeersättning. Utan det ärendet är Sverige det vanligaste ursprungslandet. De tre mest vanliga ursprungsländerna har varit i topp i flera år, men i olika ordning, vilket visar på ett tydligt mönster. Antalet 19, stapeln längst till höger, markerar antalet länder med enbart en individ. Dessa är framför allt länder utanför EU.

Vi ser även regionala mönster vad gäller ursprungsland där de flesta utsatta kommer från Asien. Detta beror på det fall i Åsele från 2023 där en stor grupp thailändska män utnyttjades i arbetsexploatering, vars rättsliga process fortfarande pågår där våra medlemmar stöttar brottsoffren i den processen. Bortser vi från det ärendet (30 individer) så är det flest utsatta som kommer från Europa (EU och icke-EU).

135 av 286 vuxna (82,2 procent) där vi har information om ursprungsland kommer från olika länder utanför EU. Utan Åsele ärendet är det 71,6 procent. Det är svårt att säkert uttala sig om vilken grund de har till att vistas i Sverige, om de har ett uppehållstillstånd för arbete eller är asylsökande, och om de är i behov av uppehållstillstånd för betänketid eller som bevisperson för att kunna få tillgång till stöd från socialtjänsten och tillgång till vård. Så kallade tredjelandsmedborgare behöver dock generellt sett ett uppehållstillstånd för sin vistelse i Sverige. Personer som kommit till Sverige för att arbeta med ett arbetstillstånd och blir exploaterade hamnar i en utsatt situation eftersom arbetstillståndet är knutet till arbetsgivaren, och en polisanmälan är förenat med risken att förlora sitt uppehållstillstånd och

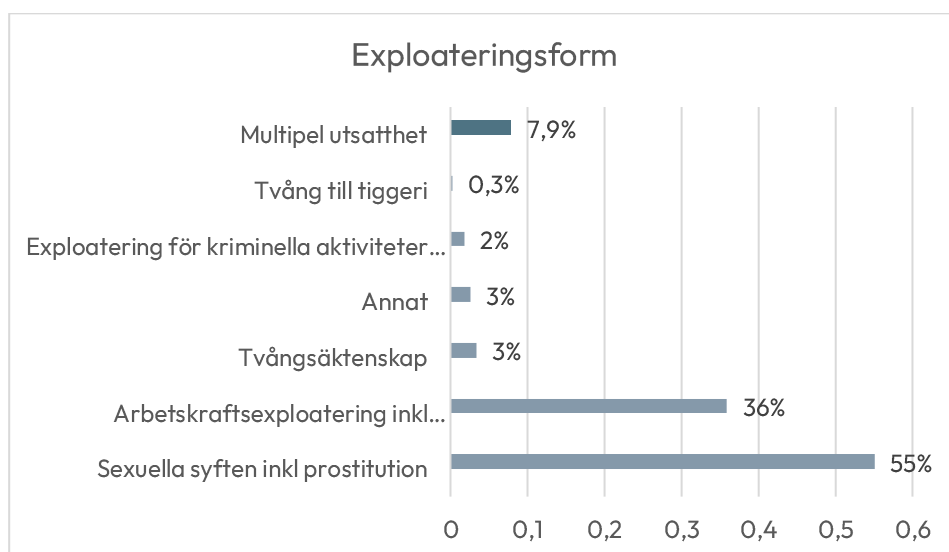
möjlighet att fortsätta arbeta i Sverige. Andra är asylsökande i Sverige antingen när exploateringen upptäcks av Migrationsverket, eller genom att söka asyl efter att ha identifierats för att de har skyddsskäl gentemot sitt hemland. Baserat på erfarenheterna i Nationella Stödprogrammet utestängs asylsökande från stöd och vård genom kommuner och regioner, och hänvisas rutinmässigt till Migrationsverkets mottagande oavsett vilka behov de har, och står då helt utan brottofferstöd från offentlig aktör.

Enbart fyra av årets vuxna kontakter har varit indirekt utsatta för exploatering. För de diagram där dessa omfattas förtydligas det.

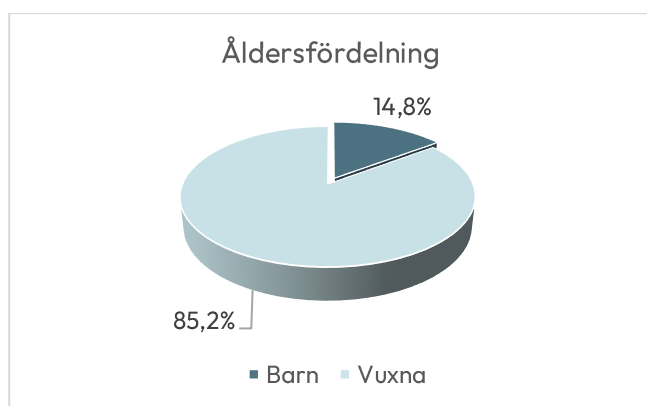

Europa ligger högt eftersom många av de utsatta för året kommer ifrån Sverige. Vi ser en viss ökning av utsatta från Sydamerika jämfört med tidigare år. 30,1 procent av de utsatta från länder inom Europa kommer ifrån icke-EU länder och 69,9 procent från EU-länder. Utan Åsele-ärendet är Europa den vanligaste regionen.

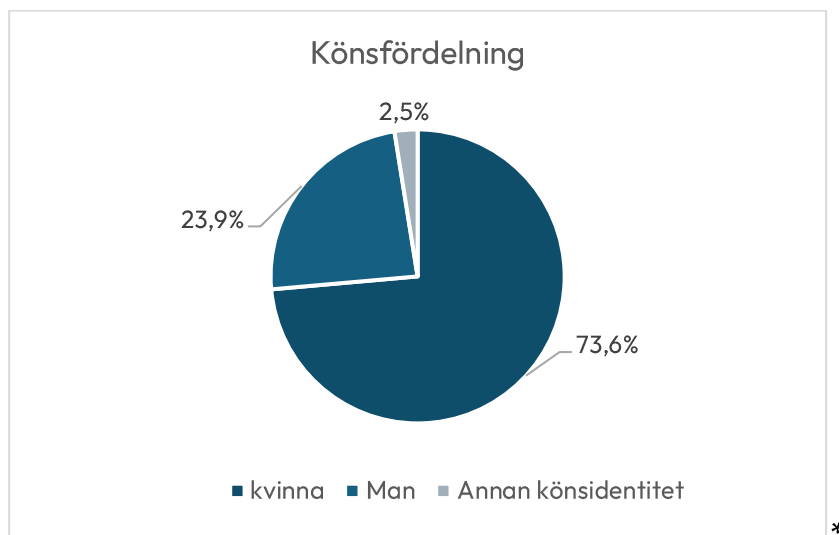
Information om potentiellt direkt utsatta

Samma individ kan vara utsatt för flera former av exploatering, vilket stapeln "multipel utsatthet" indikerar. Multipel utsatthet är procent av antalet individer, medan övriga mätpunkter är procent av antal exploateringsformer som rapporterats. Den multipla utsattheten motsvarar 28 av totalt 354 direkt utsatta vuxna. Nivåerna för de olika exploateringsformerna ligger i linje med föregående år, med något fler utsatta för arbetsexploatering än tidigare. Andelen identifierade utsatta i arbetsexploatering i civilsamhällets kontakter har ökat under flera år, precis som det gör i regionkoordinatorernas statistik.

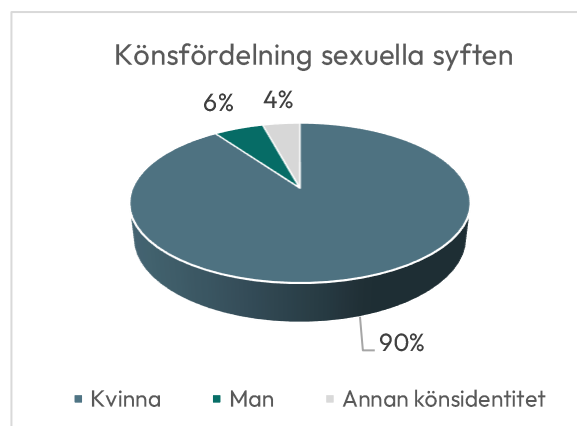
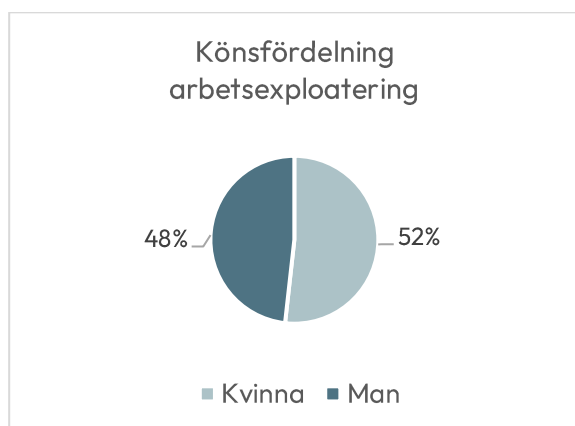

Diagrammet ovan och nedan omfattar både direkt och indirekt utsatta. Det är en stor majoritet av den vuxna gruppen som identifierar sig som kvinnor. Vi vet att en majoritet av individerna som utsätts för sexuell exploatering är kvinnor, vilket stämmer överens med de vanligaste exploateringsformerna i vår statistik. Det är något fler män som identifierats än tidigare år.

*I en tidigare version av rapporten var detta cirkeldiagram ofullständigt.

Könsfördelning per exploateringsform

Detta är första året som fördelningen mellan könen gällande arbetsexploatering är nästan jämnt fördelad. Det är något fler utsatta kvinnor inom arbetsexploatering än tidigare år, en trend som vi har sett över tid. Flera av dessa gäller dock multipel exploatering med sexuell exploatering och arbetsexploatering. Tidigare har det varit betydligt fler män än kvinnor inom denna exploateringskategori.

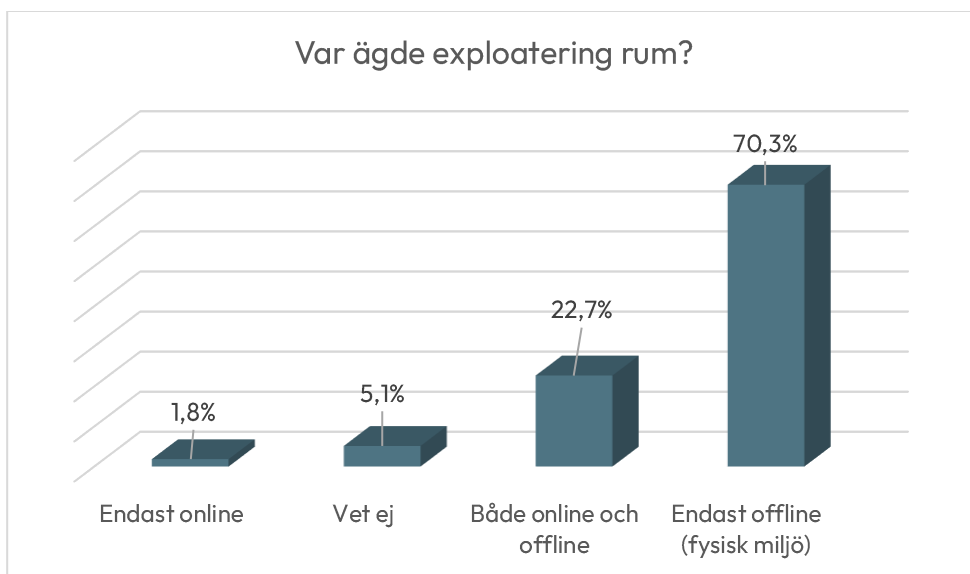
Här presenteras könsfördelning för de två vanligaste exploateringsformerna, då övriga endast omfattar ett fåtal individer. Diagrammet inkluderar personer som varit utsatta i flera former av exploatering. Könsfördelningen gällande sexuella syften har sett ungefär densamma ut över tid, det är en stor majoritet kvinnor som exploateras för sexuella ändamål.

Fördjupning exploateringen

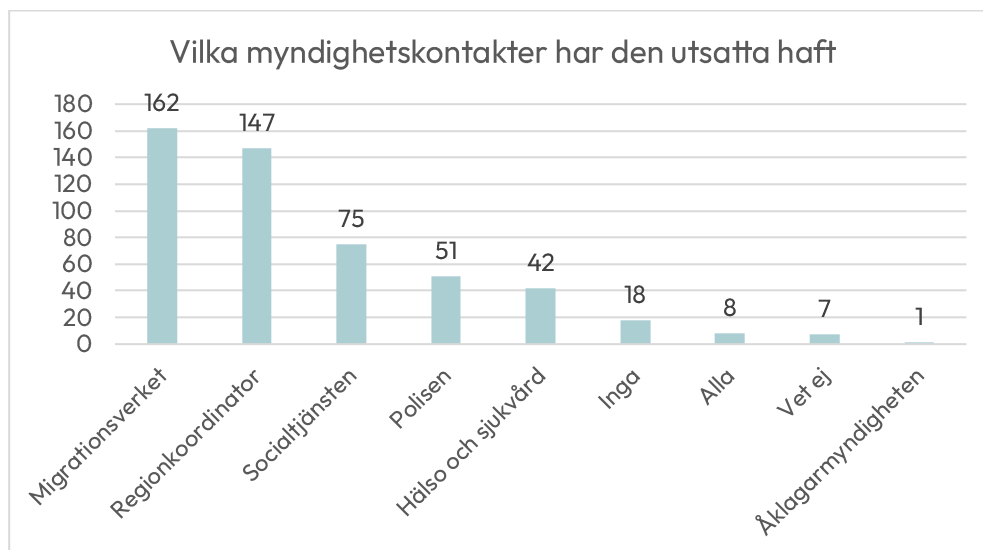
¹ I en tidigare version av rapporten hade två av diagrammets alternativ försvunnit. Diagrammet om hur exploateringen startade har uppdaterats för att inkludera dessa.

Arbete eller rekrytering har varit det vanligaste sättet som de utsatta har hamnat i exploatering. I en stor majoritet av fallen har rekryteringen varit för arbetskraftsexploatering (93/117). Genom en främmande person är det näst vanligaste sättet som exploateringen startar, vilket var den vanligaste rekryteringsformen för sexuell exploatering, därefter arbete/rekrytering. Rekryteringen kan vara flytande på så sätt att flera aktörer kan vara involverade i olika led i förskjutningen in i exploatering. Rekryteringssättet skiljer sig också något beroende på om det är någon som bor i Sverige och exploateras här, eller om personen har förts hit för att bli exploaterad. I samtliga fall där det gäller "genom arbete/rekrytering till jobb/uppdrag" är personen ifrån annat land än Sverige.

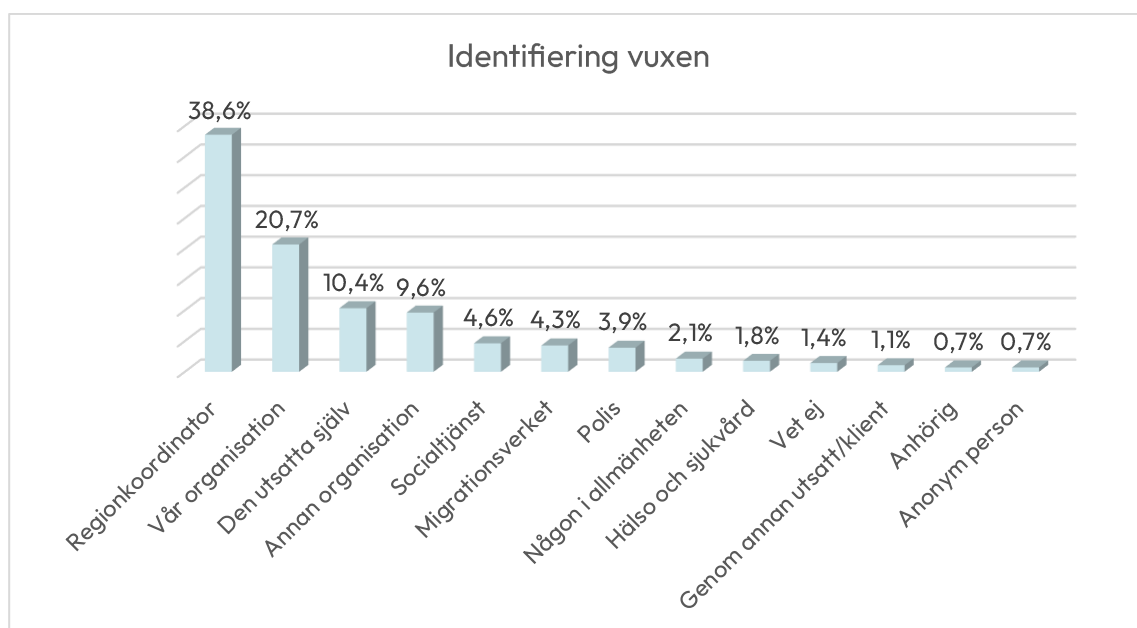

Vi kan se att de flesta har exploaterats i den fysiska miljön. I nästan samtliga fall av "både online och offline" så har det handlat om personer som är utsatta i sexuell exploatering. För denna målgrupp kan gränserna vara flytande för att de ofta har kontakt med förövaren online, där övergreppen kan ske, men de kan även träffa förövarna i den fysiska miljön. Vad gäller "endast offline" omfattar det samtliga exploateringsformer. Båda mätpunkterna är nya för 2025.

Identifiering

De flesta direkt utsatta har kommit i kontakt med fler än en myndighet. Frågan har besvarats gällande 259 individer. Att Migrationsverket och regionkoordinatorerna är de vanligaste kontakterna kan förklaras av att en majoritet av civilsamhällets kontakter är med personer som förts till Sverige för att exploateras. Dock ser vi att det är färre som har haft kontakt med Migrationsverket än antalet individer med ursprung utanför EU. Socialtjänsten är en mycket vanlig kontakt för den svenska gruppen, alltså de som är födda eller väletablerade här. Det är en relativt liten del av totala antalet potentiella brottsoffer som har varit i kontakt med socialtjänst, en kontakt som borde funnits för samtliga, oavsett möjlighet till insats. Vi vet att förtroendet för myndigheter generellt är låg för vår målgrupp, vilket kan förklara varför statistiken ser ut som ovan.

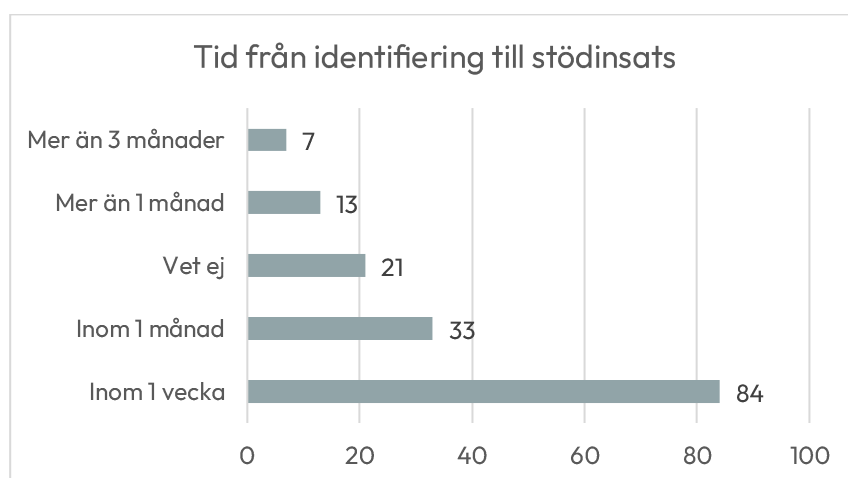

Diagrammet omfattar både direkt och indirekt utsatta vuxna. En stor majoritet av de utsatta vuxna har identifierats av en regionkoordinator. En del av dessa är återigen individer från det tidigare Åsele-ärendet som tillsammans identifierades av regionkoordinator. Utan Åsele-ärendet skulle denna siffra vara ca 30 procent, så fortsatt den högsta stapeln. Samtliga av dem som identifierats av regionkoordinator har varit utsatta inom sexuell exploatering eller arbetsexploatering. Därefter är det våra medlemmar som själva har identifierat den utsatta, som visar på hur avgörande civilsamhället är för att utsatta ska identifieras. I de fall där den utsatta själv har identifierat så handlar det om att denne själv har tagit kontakt med myndigheter eller civilsamhället, där civilsamhället är den vanligaste kontakten de tar. Eftersom det är nytt för i år att vi skiljer mellan barn och vuxna är inte denna mät punkt helt jämförbar med tidigare år. Men vi kan se likheter i att det är samma aktörer som är i topp i identifiering som tidigare år.

Trots att ett relativt stort antal personer varit i kontakt med Migrationsverket, socialtjänst och polis, uppger organisationerna att det sällan är dessa myndigheter som har identifierat den brottsutsatte som civilsamhället sedan kommit kontakt med och erbjudit stöd till. Vi vet att förtroendet för myndigheter generellt är låg för personer som utsätts i sexuell exploatering och människohandel, och att personer som utsätts för denna typ av brott sällan identifierar sig själva. Det ställer krav på yrkesverksamma som kan komma i kontakt med potentiellt utsatta att arbeta proaktivt för att identifiera utsatta och säkerställa att de får tillgång till skydd och stöd sett till sina behov. Den höga andelen identifieringar och hänvisningar från Regionkoordinator till civilsamhället visar på deras betydelse för brottsoffrets möjligheter att komma i kontakt med stödinsatser, inklusive stödinsatser från civilsamhället. Som framgår i nästa avsnitt rör stödbehoven i hög utsträckning insatser som socialtjänst eller andra offentliga aktörer inte tillgodoser idag, så som rådgivning och information, inklusive juridisk rådgivning.

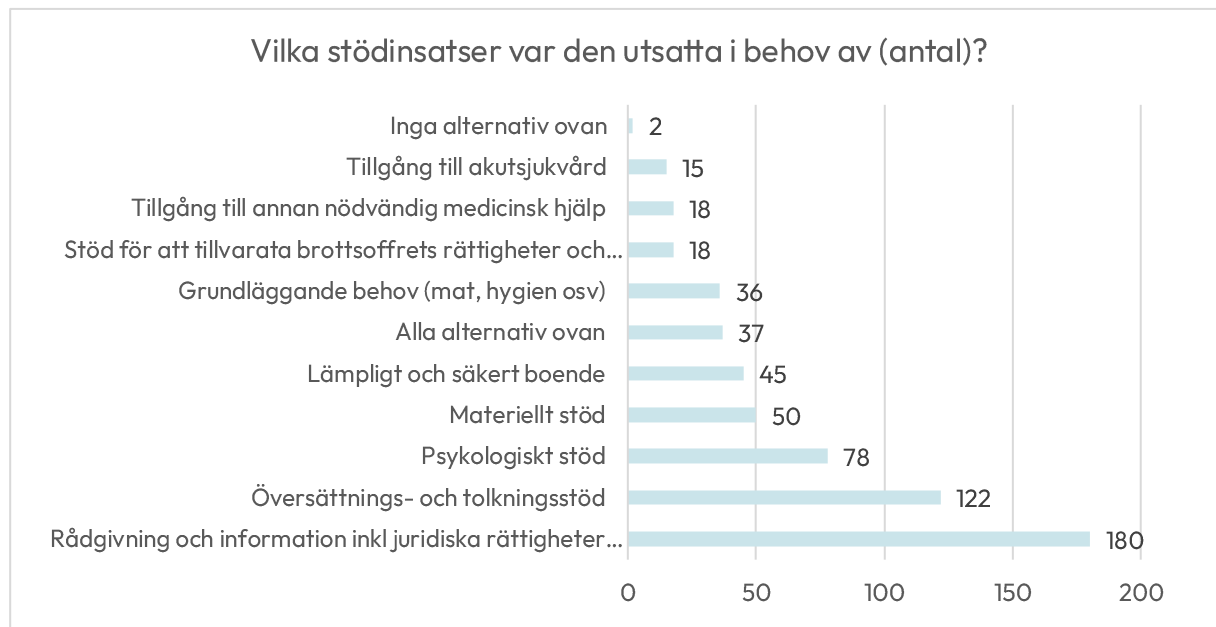
Från identifiering till insats

Detta är en ny mät punkt för i år där vi kan se hur lång tid det tagit från att civilsamhället har identifierat personen tills att denne fick stöd.

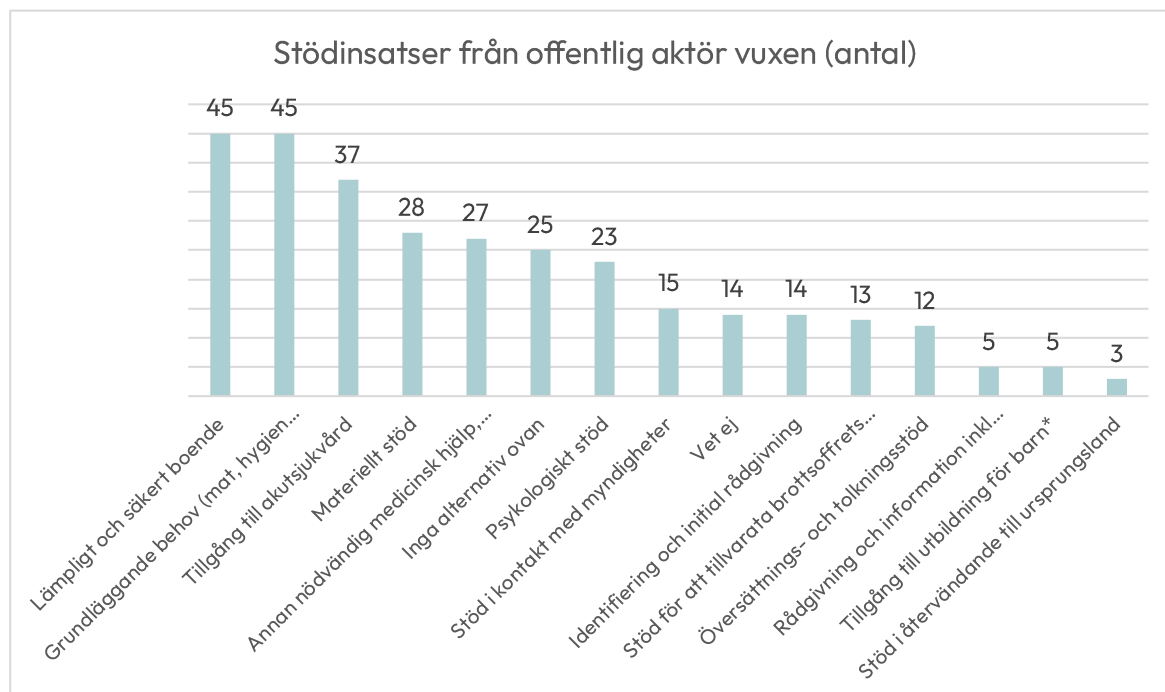

Diagrammet omfattar både direkt och indirekt utsatta. Vi kan se att en stor majoritet fick stöd inom en månad efter identifiering. Stödinsatsen gäller här den insats som har getts av civilsamhället.

Behov av insatser

Notera att "alla alternativ ovan" innebär att det egentligen finns ytterligare 37 behov per stödinsats.

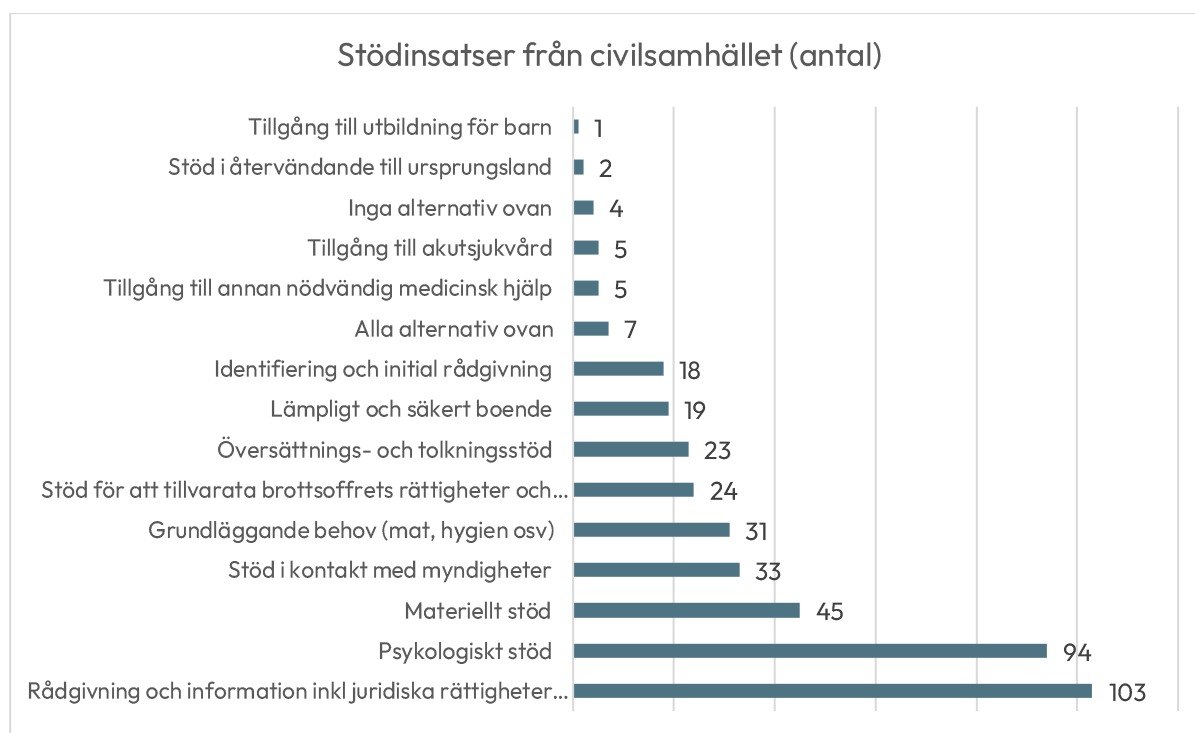
*tillgång till utbildning för barn är ett alternativ som legat kvar sedan tidigare år och tillhör nu barnens egen statistik

Det finns en felmarginal vad gäller de faktiska behoven och vilka som identifierats av stödaktören. Individen kan vara i behov av mer än en typ av insats. Rådgivning och

översättning/tolkning är ofta insatser som går hand i hand och behövs samtidigt. Även det psykologiska stödet kan kräva tolkstöd. Våra medlemmar arbetar med olika typer av stöd, vilket kan påverka vilka behov som identifierats. Det psykologiska stödet är ofta det som är avgörande för personens återhämtning. Eftersom inte alla våra medlemmar erbjuder skyddat boende så blir det psykologiska stödet det som kan erbjudas av flest verksamheter.

Procenten är andel av antal ifyllda svarsalternativ. Betydligt färre antal insatser har getts av myndigheter än behov som funnits; 895 behov har identifierats, men enbart 266 insatser har identifierats som tillgodosedda av myndigheter. En och samma individ har i de flesta fall getts flera olika insatser. Vi kan se att skyddat boende är den insats som oftast har erbjudits av offentlig aktör, vilken täcker upp för ungefär 50 procent av behoven. Behoven av materiellt stöd och grundläggande behov tillgodoseddes i mindre än en tredjedel av fallen. Endast 2,3 procent av de utsatta fick stöd från myndigheter vad gäller behoven av rådgivning och information.

Stödet från civilsamhället

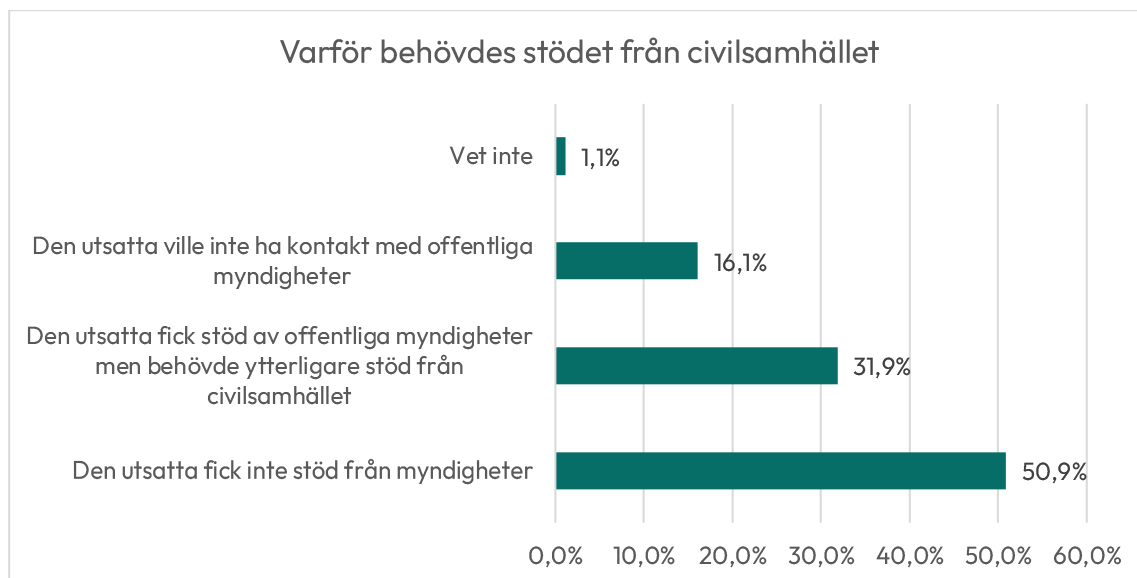
Analys av stödinsatser – vilka behov fanns och tillgodoseddes?

Ovan kan vi se att de insatser som de utsatta främst har varit i behov av har till stor del tillgodosetts av civilsamhället. Civilsamhället har totalt gett 498 insatser. Detta innebär att totalt 764 behov har tillgodosetts, av antingen myndigheter eller civilsamhället. Psykologiskt stöd var en insats som många av de utsatta behövde och som civilsamhället uppfyllt i 87,8 procent av fallen. Några av civilsamhällesaktörerna arbetar med psykologiskt stöd i första hand, till exempel genom traumabehandling och stödsamtal, i andra verksamheter är det en del av ett mer omfattande stöd. Men stödjande samtal brukar vara en del av insatserna i nästan samtliga verksamheter. Det är få offentliga myndigheter som kan erbjuda specialiserat

psykologiskt stöd eller stödsamtal till utsatta för människohandel och prostitution, vilket innebär att civilsamhällets insatser blir avgörande.

Juridisk rådgivning via civilsamhället har täckt upp ungefär 51 procent av behoven. Civilsamhället har också en viktig funktion i att finnas till stöd i kontakt med myndigheter. Det kan handla om att ta initial kontakt, men också att samordna insatser med olika myndighetsaktörer. Informationen vi fått från våra medlemmar visar att civilsamhället har gett betydligt högre antal insatser än vad som har getts från offentliga aktörer. Den juridiska rådgivningen är hög för att det återigen är kopplat till Åsele-bärärendet. Utan det ärendet är det psykologiskt stöd den vanligaste insatsen från civilsamhället. Tillsammans täcker civilsamhället och myndigheter upp för 85,4 procent av behoven vad gäller lämpligt och säkert boende. Detta innebär att en betydande del inte får tillgång till det skydd som de behöver och har rätt till. "Tillgång till utbildning för barn" är en insats som legat kvar som svarsalternativ sedan tidigare år, en insats som ska ligga med i statistiken för barn, vilket är varför den har ett så lågt mätvärde ovan. Gällande de grundläggande behoven visar statistiken att insatserna överlappar, vilket kan förklaras av att många olika behov omfattas inom grundläggande behov.

Juridisk rådgivning var den insats som flest verksamheter uppgav att de utsatta behövde hjälp med, som också nästan enbart tillgodoseddes av civilsamhället. Offentligt biträde och tillgång till juridisk rådgivning genom statliga medel är inte möjligt för personer som söker arbetstillstånd, där är civilsamhällets insatser avgörande. Individer i migration som är i någon form av asylprocess har inte tillgång till samma insatser som individer boende i Sverige permanent och till exempel har försäkringar som kan täcka upp för insatser som juridisk rådgivning. Detta visar på stor brist inom det offentliga vad gäller stödet, där det krävs kontakt med civilsamhället för att kunna få information och kunskap kring sina rättigheter i rättsprocesser. Därefter var tolkningsbehovet störst. Detta behov tillgodosågs i lite högre utsträckning av civilsamhället än offentliga myndigheter. Psykologiskt stöd var också högt upp i behovslistan och tillgodosågs till stor del från civilsamhället men även i viss utsträckning från offentlig aktör. Det som är tydligt med mönstret utifrån behov och insatser är att civilsamhället kliver in där myndigheterna inte tillgodoser rättigheter som den utsatta har rätt till.

Här syns tydligt att civilsamhället var avgörande för att den utsatta skulle få någon form av stöd i en majoritet av fallen. För 82,7 procent av de civilsamhället mött har den utsatta behövt stöd denne inte fått tillgång till genom offentliga aktörer. Vår statistik synliggör att det sällan är just en ovilja att ha kontakt med myndigheter som är problemet, utan att det främst handlar om att stödet är otillräckligt eller obefintligt. Detta innebär att de ofta har haft kontakt med myndigheter, men att ingen insats har sats in på grund av att ingen har tagit ansvar för individen. Det är inte ovanligt att de utsatta har en initial kontakt med myndigheter, men att de sedan slussas runt, faller mellan stolarna och stödet uteblir. I en del av fallen har personen fått initialt stöd av myndigheter en period, men där stödet sedan upphört. Detta kan bero på många saker, så som hur socialtjänsten bedömer akuta skyddsbehov, eller om personen fått en reflektionsperiod men att denna upphört.

Många av de utsatta som våra medlemmar har haft kontakt med har varit i kontakt med myndigheter men ingen vill ta ansvar för individen, eller erbjuder insatser som inte är lämpliga för någon utsatt i exploatering. Det erbjudna stödet kan innebära en säkerhetsrisk för personen och att denna då riskerar att återexploateras eller att stödet inte är lämpligt utifrån att personen är mycket traumatiserad. I fråga om boende kan asylsökande brottsoffer för människohandel ha stödbehov som innebär att de behöver tillgång till tryggt boende med stöd av specialiserad personal, som inte kan tillgodoses av Migrationsverket samtidigt som socialtjänsten hänvisar tillbaka till Migrationsverket i stället för att göra en behovsbedömning.

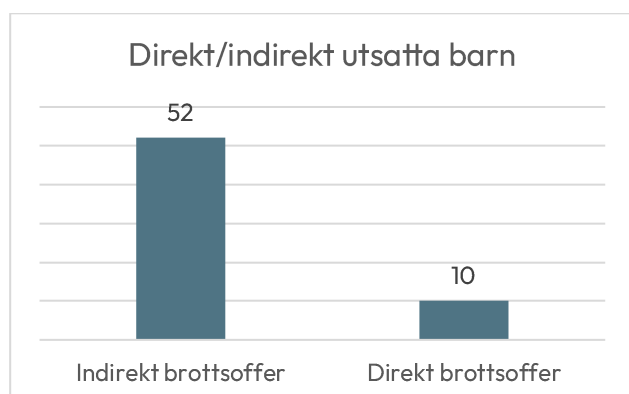
DE UTSATTA BARNEN

Direkt och indirekt utsatta barn

Nedan presenterar vi statistiken om de direkt och indirekt utsatta barnen och jämför denna med den samlade statistiken om de direkt utsatta vuxna. Vi kan se i statistiken för vuxna att 80 av brottsoffren har barn och att barnet är med vårdnadshavaren i 36 av fallen. Dessa barn tillsammans med de barnen med egen utsatthet är samlade i vår numera separata statistik gällande barn.

Att notera är flera av våra medlemmar även stöttar barn till utsatta som befinner sig i hemlandet, även om inte dessa alla barn är inkluderade i vår statistik. Det är viktigt att notera de barn som befinner sig i hemlandet då det i vissa fall kan bidra till att den potentiellt utsatta som befinner sig i Sverige har svårare att lämna utsattheten för att det finns en rädsla för vad som kan komma att hända med barnet i hemlandet om de skulle försöka lämna.

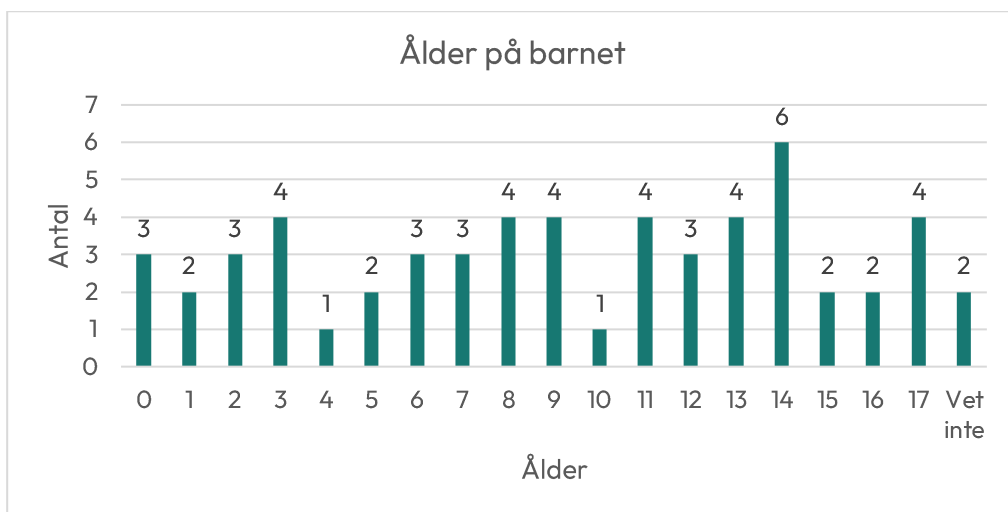
Det vi kan se i statistiken är att det handlar om strax under 20 personer som uppgett att det finns barn i ursprungslandet som våra medlemmar stöttat genom stödet till vårdnadshavaren som befinner sig i Sverige och får insatser här. Totalt rapporterades 31 individer som hade barn och en majoritet av dessa var barn i hemlandet (17 av 31).

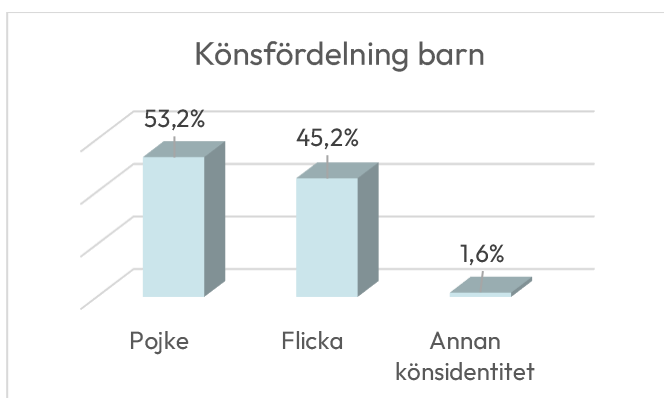
De barn som är indirekt utsatta och befinner sig med vårdnadshavaren i Sverige får oftast begränsade direkta insatser (om det inte gäller exempelvis skyddat boende), men desto mer indirekt genom föräldern, exempelvis om föräldern får ekonomiskt bistånd. En majoritet av de rapporterade direkt utsatta barnen är barn till personer som även dem är potentiellt direkt utsatta. För 5 av de 10 direkt utsatta barnen är Sverige ursprungsland.

Ålder på barnen

Nedan sammanställer vi statistik över samtliga barns ålder, både direkt och indirekt utsatta. Åldern 0 är för barnen som är 0–11 månader gamla. Medelåldern på samtliga barn var 8,7 år.

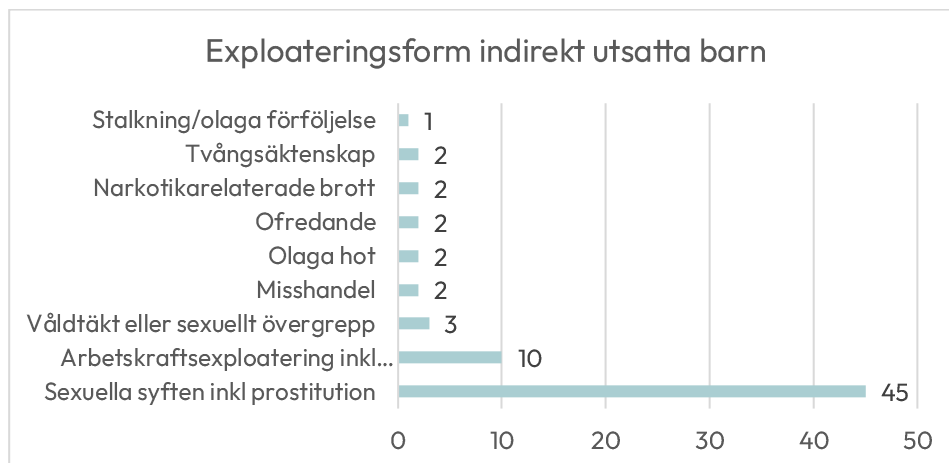

Könsfördelning barn

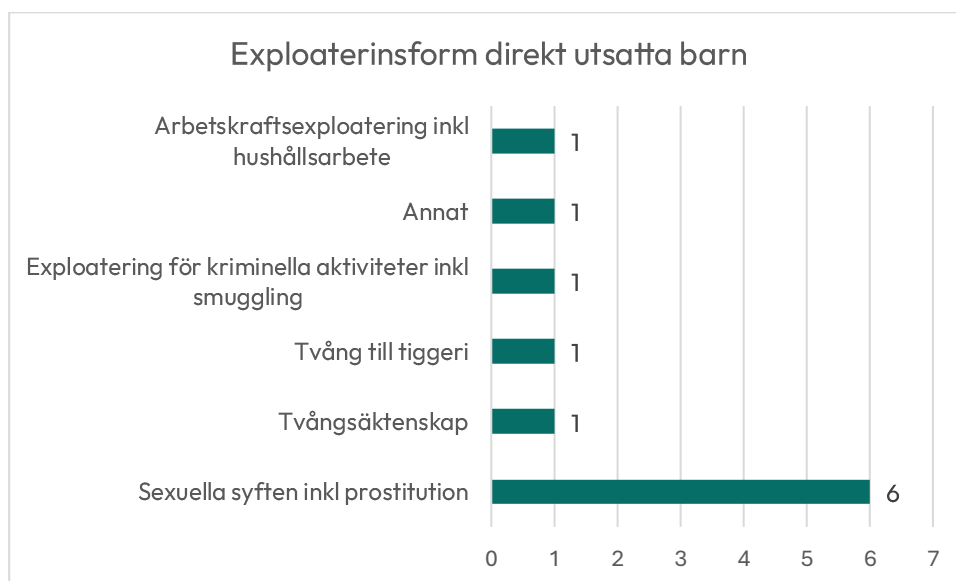
Tabellen visar samtliga 62 barn, både direkt och indirekt utsatta. Könsfördelningen bland de direkt utsatta barnen var 5 flickor, 4 pojkar och 1 med annan könsidentitet. Den procentuella fördelningen mellan könen visar att det inom kategorin barn är mycket fler pojkar jämfört med den procentuella andelen män kontra kvinnor i statistiken, men eftersom en stor del av barnen är indirekt utsatta kan vi inte dra någon slutsats av detta.

Utsattheten

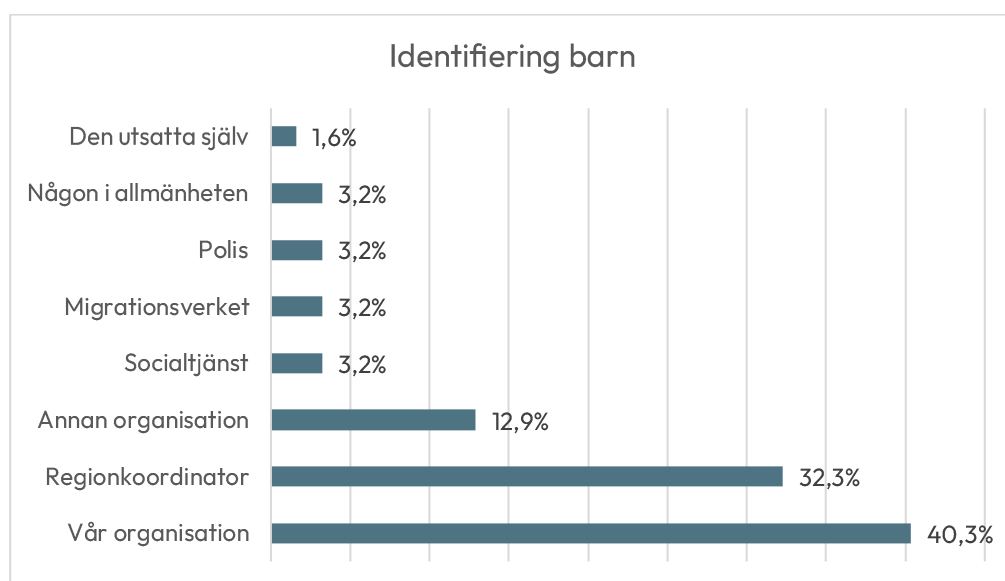
Frågan gäller här vilka brott som den anhöriga till barnet har blivit utsatt för, som barnet därmed i någon omfattning har bevittnat. Samma individ kan var utsatt för flera exploateringsformer.

Exploateringsform direkt utsatta barn

Vi kan se att majoriteten av de direkt utsatta barnen var utsatta inom exploateringsformen "sexuella syften inkl prostitution". Detta stämmer överens med statistiken gällande vuxna. Dessutom är det även bland barnen majoriteten flickor som är utsatta inom sexuell exploatering. Ett av barnen hade en multipel utsatthet. Några av de direkt utsatta barnen är barn till utsatt som också exploaterats. Andra har fått kontakt med våra medlemmar på egen hand kring sin exploatering. Det var endast ett av de direkt utsatta barnen där det gjorts en polisanmälan i ett eget ärende.

Identifiering av utsatthet

Här finner vi en viss skillnad mellan vuxna och barn. För vuxna har det främst varit regionkoordinatorerna som har identifierat den utsatta. För barnen har det varit våra medlemmar som identifierat dem. Detta beror delvis på att den vuxna ibland först har kontakt med regionkoordinator som sedan hänvisar vidare till civilsamhället som ser över personens situation mer grundligt och därigenom får mer information om barnet och dess utsatthet. Utöver detta arbetar våra medlemmar i högre utsträckning än myndigheter med att identifiera utsatta barn. Detta delvis för att barn är flera av våra medlemsorganisationers huvudsakliga målgrupp och att civilsamhället arbetar uppsökande mot målgruppen i högre utsträckning.

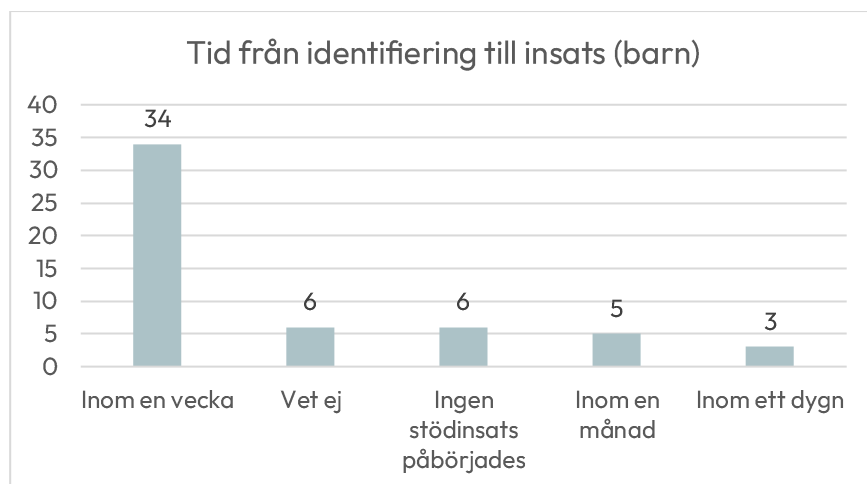
Ytterligare en faktor är återigen bärärendet i Åsele där de utsatta identifierats av regionkoordinator som en grupp, vilket bidrar till att det är en hög andel utsatta vuxna som identifierats av regionkoordinator. Men även i den vuxna gruppen är det vanligt att det är civilsamhället som identifierar den utsatta. Därmed finns stora likheter kring identifieringen vilket kan förklaras med att många av de indirekt utsatta barnen kommit i kontakt med civilsamhället genom en identifierad vårdnadshavare. Det är stor skillnad vad gäller mängden utsatta som själva kontaktat våra medlemmar. Det är betydligt vanligare bland den vuxna målgruppen vilket delvis beror på att det kan finnas större oro hos barn att anhöriga ska få reda på utsattheten, men även faktumet att man som vuxen ofta har ett större nätverk, kunskap och möjligheter att söka stöd jämfört med barnen. Barn har ofta svårare att identifiera sig med utsattheten, också för att de sällan har kunskap om att det som de varit utsatta för kan vara brottsligt.

Antalet direkt utsatta barn i årets statistik är lågt, det rör sig om 10 barn. Antalet kontakter med barn som rapporterats av våra medlemsorganisationer har konsekvent varit mellan 10–15 barn per år, samtidigt som vi vet genom andra indikatorer att antalet barn som är brottsoffer för människohandel för sexuella ändamål eller genom att tvingas begå brott sannolikt är långt högre. Anmällda brott av människohandel av barn för sexuella ändamål är lågt, senaste tre

åren (2022–2025) omfattar det 9–12 anmälda brott per år. Under samma period finns däremot 103–130 anmälningar om utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling.

Från identifiering till stödinsats

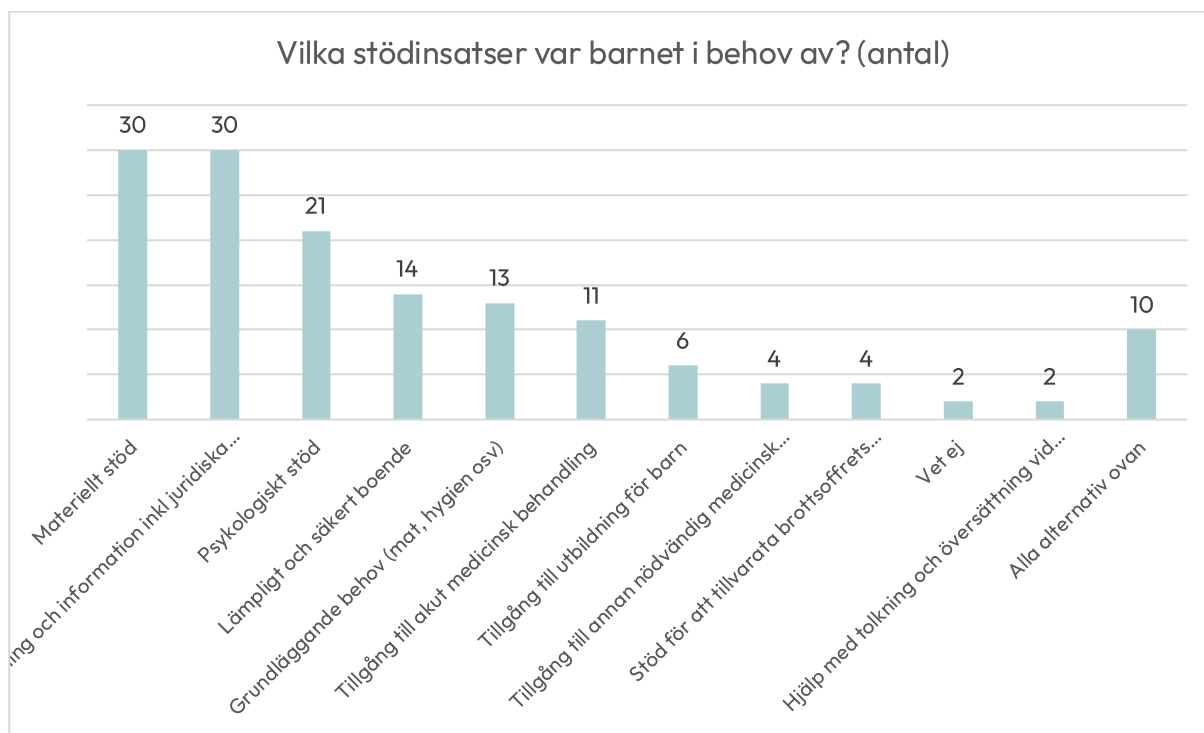
Tiden som våra medlemmar har uppgett nedan är den det tagit för dem från identifiering till att de gett en insats till den utsatta. Tiden från identifiering till stödinsats från myndigheterna kan skilja sig mycket från denna siffra. Genom medlemmarnas kontakter med utsatta framgår inte sällan information om att de länge väntat på insatser från myndigheter, vilket påverkar det potentiella offret på flera plan.

Vi ser ett tydligt mönster där både barnen och de potentiellt utsatta vuxna oftast gått från identifiering till en insats inom en vecka. Det är dock något vanligare bland barnen. Detta är såklart något vi alltid vill eftersträva då vi inte vill att den utsatta ska behöva vänta på insatser och därmed riskera att exploateras vidare, eller riskera att förflyttas och därmed behöva identifieras om igen.

Behov av stödinsatser

Det totala antalet behov hos barnen var 235 stycken. Delar vi behoven med antal individer finner vi att barnen i genomsnitt var i behov av fyra (3,8) insatser var, medan de vuxna utsatta var i behov av 2,5 (2,65) insatser var, vilket indikerar att barnens behov varit något större. Vi kan se att rådgivning och psykologiskt stöd ligger högt hos både barn och vuxna vad gäller deras behov. För barnen fanns större behov av materiellt stöd, vilket kan förklaras med att barn växer och behöver kläder och andra saker för utveckling och för att kunna gå i skolan. Det fanns ett större behov hos den vuxna gruppen vad gäller tolk och översättning. Detta beror till stor del på att en stor del av den vuxna gruppen hade tolk- och översättningsbehov kopplat till den juridiska rådgivningen.

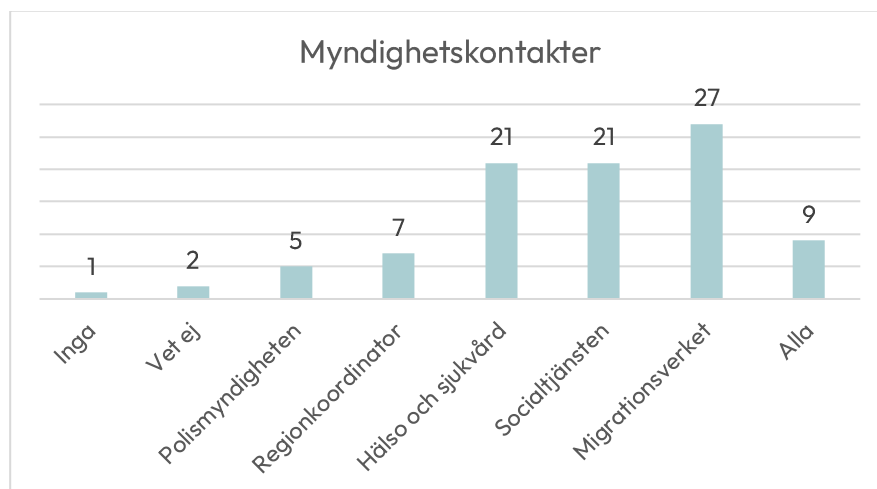
Tillgång till skydd och stöd i Sverige

Sverige har förbundit sig att hjälpa brottsoffren med deras fysiska, psykiska och sociala återhämtning under minst 30 dagar, som minst ska omfatta: Trygg bostad; inklusive skyddat boende, psykologiskt och materiellt bistånd, akutsjukvård, översättning och tolkning, rådgivning och information om rättigheter, juridiskt biträde, tillgång till utbildning för barn.²

² Europarådets konvention om bekämpande av människohandel, Artikel 12 Europarlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU, Artikel 11

Stöd offentliga aktörer

Statistiken nedan gäller antalet insatser för både direkt och indirekt utsatta barn.

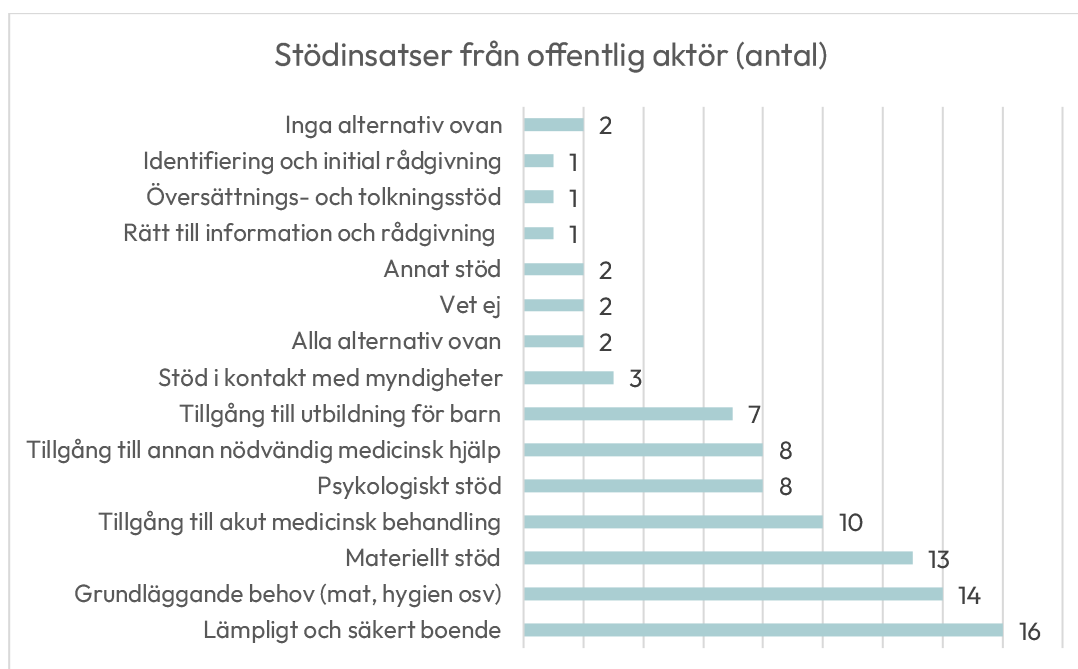

Frågan har inte besvarats gällande alla barn civilsamhället varit i kontakt med och samma barn kan ha haft flera kontakter. Vi kan dock se att många av barnen varit i kontakt med någon myndighet. Det som tydligt syns i vår statistikinsamling (som inte framgår i diagrammet ovan) är att av de individer vi har information om, har de flesta varit i kontakt med mer än en myndighet. Migrationsverket är den vanligaste aktören för barnen att ha varit i kontakt med. De barn som har pågående ärenden om uppehållstillstånd har haft någon form av kontakt med Migrationsverket. Tyvärr ser vi att samma grupp inte haft någon kontakt med socialtjänsten, vilket är ett mönster som identifierats över tid. Mer än en tredjedel av barnen i vår statistik är födda i Sverige (35,5 procent), vilka inte har haft kontakt med Migrationsverket av förklarliga skäl. Migrationsverket är den vanligaste myndigheten som också många i den vuxna målgruppen har mött. Dock är regionkoordinatorerna den andra vanligaste myndighetsaktören som de vuxna mött, vilket inte är den samma för barnen. Vi kan se i regionkoordinatorernas egen statistik att de kommer i kontakt med betydligt färre barn än vuxna.³

³ Regionkoordinatorernas statistik 2025.

<https://jamstalldetsmyndigheten.se/aktuellt/publikationer/regionkoordinatorernas-statistik-2025/>

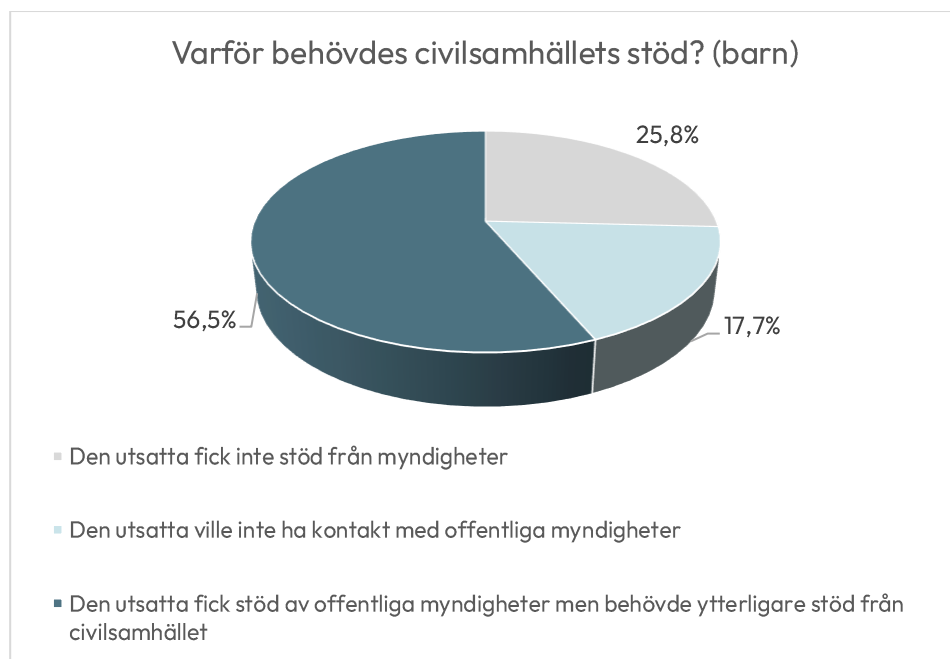
Stödinsatserna gäller samtliga barn, både direkt och indirekt utsatta och samma barn kan ha getts flera insatser. Dock har inte frågan besvarats gällande alla barn. Det totala antalet insatser som beviljats av offentlig aktör är 108. Vilket är mindre än två insatser per individ i genomsnitt. Vi kan se att "lämpligt och säkert boende" är den vanligaste insatsen tillgodosedd av myndigheter både för barn och vuxna. Detta behov täckts upp i samtliga fall. Grundläggande behov så som mat är en insats som myndigheter uppfyllt i ungefär 70 % av fallen.

När det gäller barnen har vi efterfrågat vilka stödinsatser som getts av socialtjänsten, detta utifrån att det är socialtjänstens uppdrag att hjälpa barn. Notera att insatserna från myndigheter generellt och socialtjänsten specifikt kan överlappa. Av de svar vi fick in kan vi se att det var många barn som inte fick några insatser från socialtjänsten, vilket vi ser med oro på. Detta är också en viktig iakttagelse utifrån den information vi har om att många varit i kontakt med myndigheter. Socialtjänsten har i uppgift att ge stöd och skydd till alla barn, inklusive asylsökande barn. Vår data visar att 23 av barnen var asylsökande och en majoritet

av dessa har inte haft kontakt med socialtjänsten. Statistiken visar samtidigt att 46 av både de direkt och indirekt utsatta barnen har haft kontakt med någon myndighet. Det är därmed oroande att inte ens hälften av har haft kontakt med socialtjänst. Här syns indikationer på bristande myndighetssamverkan, där identifieringen borde innebära en vidarehänvisning till relevanta myndigheter som socialtjänst.

Varför behövdes stödet från civilsamhället

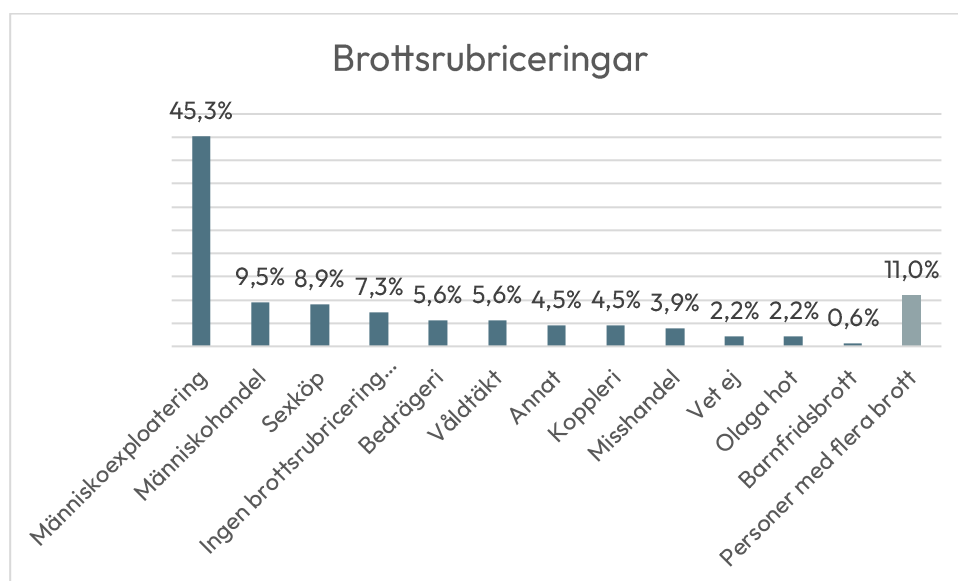
Vad gäller barnen kan vi se att det vanligaste var att de fick stöd av myndigheter men behövde ytterligare stöd, medan det hos den vuxna gruppen var en majoritet som inte fick något stöd från myndigheter. Detta kan delvis bero på att socialtjänsten har ett tydligt utskrivet ansvar att kring barn och deras välmående. Ansvarat kring vuxna utsatta för människohandel eller exploatering, som inte är födda i Sverige, där finns idag ett tolkningsutrymme som gör att ansvaret inte uppfattas som lika tydligt. Även vad gäller den svenska målgruppen ser vi brister, framför allt genom att myndigheterna ofta inte ens har identifierat utsattheten, utan kan ha stöttat individen genom andra insatser men inte frågat om exploateringen. Civilsamhällets stöd till barnen stämmer överens med föregående år där mer stöd än vad myndigheter kunde erbjuda behövdes.

Varför är civilsamhällets insatser så viktiga?

En av våra medlemmar som arbetar med barn födda i Sverige har fått presentera sin bild av hur barnen ser på kontakter med myndigheter. Bilden de beskriver är väldigt blandad. En del barn och unga har fått till sig information om att myndigheter tar barn från sina familjer och är därför rädda för myndighetskontakt. Vissa är rädda för att de ska omhändertas när de berättar om den exploatering som de är utsatta för, detta gällande framför allt sexuell exploatering. Många vill heller inte att deras vårdnadshavare ska få veta vad de är utsatta för.

Status i rättsprocessen

Nedan följer information om delar av rättsprocessen och vilka brott som anmälts. Samtliga mätpunkter gäller den vuxna målgruppen.

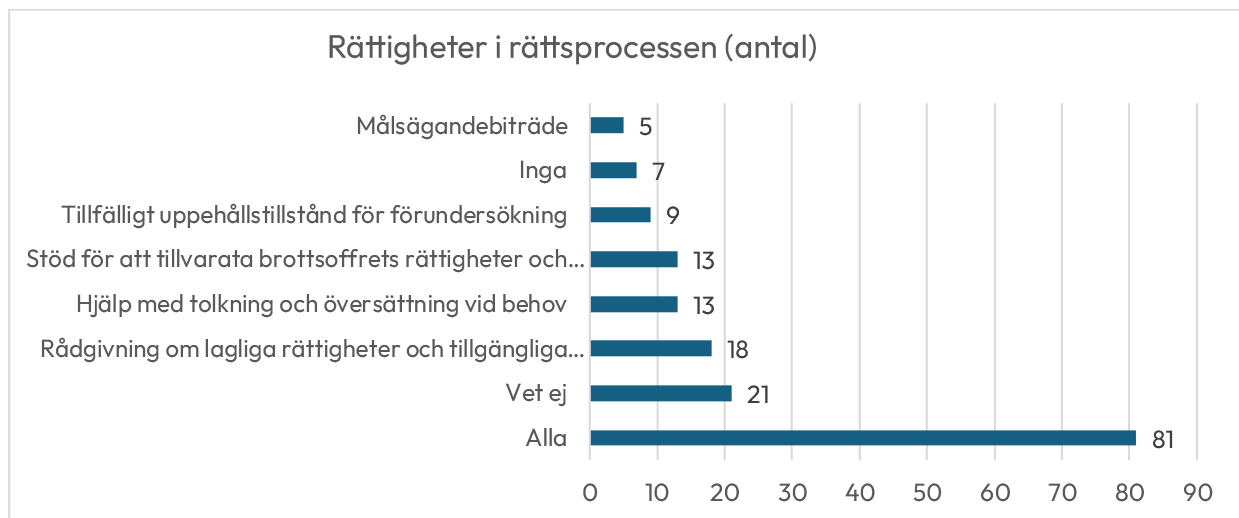

En del av människoexploateringsärendena gäller fallet med bärplockarna i Åsele. Men även utan ärendet är människoexploatering den vanligaste brottsrubriceringen (34 procent). Procenten av flera brott i brottsrubriceringen är baserad på antal individer. Det är 11 procent av de direkt utsatta som har anmält mer än ett brott. Detta är dock mindre än föregående år där nästan en fjärdedel varit utsatta för flera brott. Barnfridsbrottet gäller en individ som blivit utsatt innan den uppnått myndig ålder.

Status	Antal	Procent
Förundersökning påbörjades men lades ner	46	32,2%
Fällande dom	35	24,5%
Förundersökning pågår	30	21,0%
Vet ej vad som hände med ärendet	23	16,1%
Ingen anmälan är gjord	4	2,8%
Förundersökning ej påbörjad	4	2,8%
Åtal väckt	1	0,7%

Frågan har inte besvarats gällande alla potentiellt direkt utsatta. I vissa fall har det gjorts mer än en anmälan. Vi kan se i statistiken att nästan en fjärdedel av fallen har lett till fällande dom (24,5 procent). De flesta av dessa gäller de utsatta individerna i bärärendet i Åsele. Utan det ärendet ligger fällande domar på 4,8 procent (5 fall). Det är fortsatt flest anmälningar som läggs ner. Det finns en fällande dom gällande människohandel bland de utsattas ärenden som våra medlemmar varit i kontakt med. Vi ser att det är betydligt fler fall av människoexploatering som utreds än människohandel. Detta är en förskjutning som skett över tid sedan människoexploateringsbrottet lades till i brottsbalken 2018.

Stöd och rättigheter inför och under rättsprocess

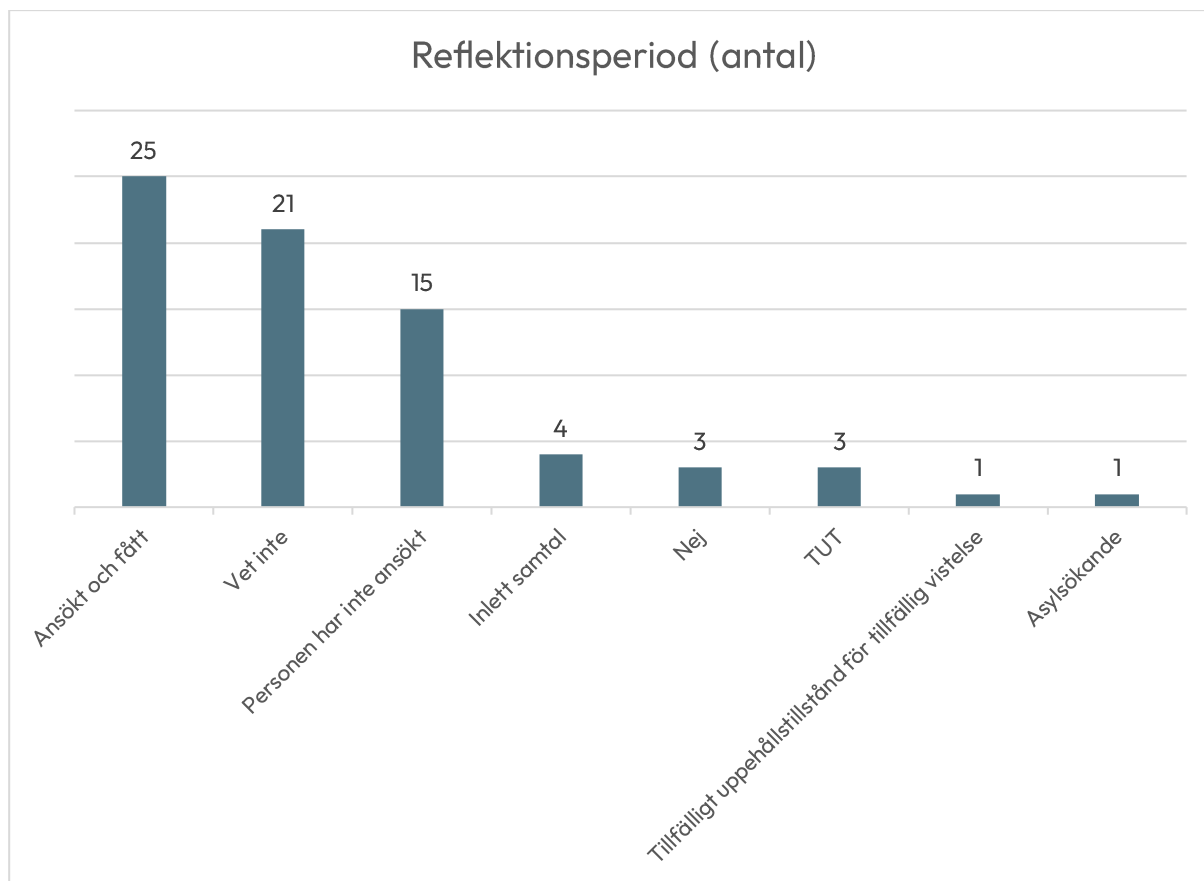
Vi ser en positiv trend i att en majoritet av de direkt utsatta vuxna har fått sina rättigheter i rättsprocessen tillgodosedda. Utan Åsele-ärendet är den siffran 51. Rättigheterna är en förutsättning för att få en så rättvis rättsprocess som möjligt och ge bättre förutsättningar för en fällande dom.

Reflektionsperiod genom uppehållstillstånd

I 5 kapitlet 15§ i utlänningslagen står det om olika typer av uppehållstillstånd för olika syften. I vår statistikinsamling har vi ställt frågan om uppehållstillstånd men det har i vissa fall varit svårt för våra medlemmar att veta vilken typ av uppehållstillstånd den utsatta fått. Dessutom saknas information om uppehållstillstånd för en stor majoritet av brottsoffren (frågan har bara besvarats gällande 116 individer). 48 personer uppges ha fått någon form av uppehållstillstånd. En del av gruppen där vi vet att de inte ansökt är gruppen thailändska medborgare som var utsatta i Åsele-ärendet som har återvänt till Thailand efter exploateringen.

I Europarådets konvention om bekämpande av människohandel står det att alla länder ska ”i sin nationella lag fastställa en period på minst 30 dagar för återhämtning och eftertanke, om det finns skälig anledning att tro att den berörda personen är ett brottsoffer. Perioden ska vara så lång att personen kan återhämta sig och göra sig fri från människohandlarnas inflytande och/eller fatta ett välinformerat beslut om samarbete med de behöriga myndigheterna. Under denna period ska inget beslut om utvisning av personen kunna verkställas.”

Artikeln är extra viktig för att brottsoffer som saknar uppehållstillstånd ska få tillgång till en period i vila och trygghet med tillgång till det brottsofferstöd som brottsoffer för människohandel och människohandelsliknande exploatering har rätt till. Alla brottsoffer, även personer som är födda i Sverige och oavsett om de medverkar i en rättsprocess eller inte har rätt till brottsofferstöd som möjliggör att de kan lämna exploateringen och kan återhämta sig. Nedan presenterar vi de kontakter där vi fått information om en beviljad reflektionsperiod genom tillfälligt uppehållstillstånd.

TUT – tillfälligt uppehållstillstånd

Tittar vi på region för de vuxna och bortser vi från Åsele-ärendet kan vi se att en stor majoritet av de potentiellt direkt utsatta vuxna kommer från länder utanför EU. Vi vet också att nästan hälften av de utsatta vuxna har varit i kontakt med migrationsverket, vilket innebär att de haft eller har en pågående migrationsprocess. Det innebär att många av dessa potentiellt varit i behov av en reflektionsperiod, men där det inte finns någon information om att det ansökts om eller som de fått tillgång till.

Erfarenheter från civilsamhällets stöd till brottsoffer för prostitution och människohandel genom det Nationella Stödprogrammet

Nationella Stödprogrammet (vidare NSP) omfattar alla i målgruppen som felaktigt nekats stöd motsvarande en reflektionsperiod eller har svårt att ta del av stöd på grund av brister i lagstiftningen och stöd- och skyddsprocessen för personer som utsatts i prostitution, människohandel eller människoexploatering. Under 2025 har inom NSP identifierats nedan anledningar till att stöd för reflektionsperiod inte erhållits genom socialtjänsten:

- En extrem rädsla för alla myndigheter efter lång utsatthet och kontroll i människohandel för sexuella ändamål. NSP-aktören har arbetat motiverande för kontakt med socialtjänst, vilket lyckats under året.
- Socialtjänst har hänvisat till Migrationsverket med motiveringen att personen "saknar personnummer", trots tillfälligt uppehållstillstånd enligt 5 kap 15 § UtlL som ska möjliggöra tillgång till socialtjänstens och vårdens insatser på samma villkor som för personer folkbokförda i Sverige.
- Socialtjänst fattar inga beslut och tar inget ansvar för personens ärende, som bollas mellan våld i nära relation och vuxenmottaget på socialtjänsten för att personen utsatts i människohandel i form av tvångsarbete, utan att beslut fattas i personens ansökan om skyddat boende och försörjningsstöd.
- Brott utsattheten som framkommit vid identifieringen har skett i ett annat EU-land och tredje land, och personen anses inte av socialtjänsten uppfylla de rekvisit som krävs för uppehållstillstånd för betänketid eftersom personen inte uttryckligen berättat om brott som skett i Sverige. Personen är asylsökande, socialtjänsten hänvisar till Migrationsverket, vars boendeanternativ bedöms vara olämpliga för personer med tidigare erfarenhet av sexuella övergrepp och människohandel för sexuella ändamål.

Hur socialtjänsten tolkar sitt ansvar gentemot asylsökande föräldrar och deras barn varierar stort från kommun till kommun. I vissa fall sker placeringar av våldsutsatta kvinnor med barn så länge som asylprocessen pågår, i andra hänvisas den stödsökande till Migrationsverket redan i mottaget på socialtjänsten, och inget skriftligt beslut fattas, inte ens efter en uttrycklig begäran.

Strukturell kunskapsbrist och brist på vägledning för socialtjänsten

Bristen på föreskrifter för socialtjänstens arbete med brottsoffer för prostitution och människohandel har varit fortsatt tydlig i de enskilda ärenden som nått NSP genom ansökan om insatser eller genom att NSP:s samordnare varit ärendestöd till yrkesverksamma.

Det finns en kunskapsbrist och stor begreppsförvirring hos yrkesverksamma kring personer i migration eller som bedöms vara tillfälligt i Sverige, som upplevs öka i ärendena som ingår i Nationella Stödprogrammet. Brist på strukturerad samordning av brottsofferstöd och fungerade nationell hänvisningsmekanism (NRM) får stora konsekvenser från enskilda i form av rättighetsförluster och bristande bemötande i kontakt med offentliga aktörer.

Några exempel från två polisregioner som Nationella Stödprogrammet varit i kontakt med 2025:

En man identifieras av polis som utsatt i tvångsarbete, som söker uppehållstillstånd för betänketid. Två veckor dröjer innan regionkoordinator kontaktas, som kontakter socialtjänsten för ansökan om bistånd. Över två månader går utan att socialtjänsten hanterar ansökan, och nödbistånd beviljas efter intensivt arbete från regionkoordinatören.

En grupp personer beviljas uppehållstillstånd för betänketid i samma ärende, efter att ha utsatts i tvångsarbete och polisanmält sin arbetsgivare. Socialtjänsten i vistelsekommunen vägrar att bevilja bistånd, och hänvisar till bostad och försörjning hos "arbetsgivaren" som är misstänkt för människohandel. En privatperson i annan kommun erbjuder sin bostad till gruppen. Denna kommun beviljar sedan bistånd för boende hos en NSP-certifierad aktör med lång erfarenhet av målgruppen, en placering som kan ske först efter dröjsmål.

Gränspolisen, förvaret och utvisningar av brottsoffer för prostitution och människohandel

Under 2025 har Plattformens medlemmar larmat om fortsatta förvarstagningar och utvisningar av brottsoffer för prostitution och människohandel för sexuella ändamål, av såväl EU-medborgare som personer från länder utanför EU. Ett antal personer under året har identifierats som brottsoffer och släppts ur förvaret efter intensivt arbete för en ansökan om uppehållstillstånd för betänketid. I de fall som NSP följt inom programmet har socialtjänsten sedan placerat på skyddat eller tryggt boende under tiden personen haft uppehållstillstånd för betänketid.

NSP har i dessa fall kompletterat med juridisk rådgivning, som inte kunnat täckas genom offentligt förordnande eller på annat sätt. Vi vill understryka att långt fler ärenden aldrig slutar i ett uppehållstillstånd för betänketid eller ett erbjudande om brottsofferstöd. Plattformens medlemsorganisationer kan redogöra för flera dussintals fall av potentiella brottsoffer för prostitution och människohandel de haft kontakt med inne på förvaret. De fall där personen släpps för att uppehållstillstånd för betänketid beviljats är i minoritet jämfört med de personer som utvisas inom några dagar efter att de förvarstagits.

Observationer från våra medlemmar

Vi har flera medlemmar som i nuläget inte formellt statistikför sina kontakter med potentiellt utsatta personer eller har begränsad information att dela med oss. Inom dessa verksamheter har de identifierat mönster som de rapporterat till oss och som vi sammanställt i en löpande text nedan.

Medlemmarna rapporterar bland annat om kontakter från länder som Thailand, Filippinerna, Marocko, Bangladesh, Rumänien, Afghanistan och Sverige. En del möter papperslösa individer eller personer i migrationsrättslig osäkerhet som befinner sig i situationer med indikationer på arbetskraftsexploatering och/eller sexuell exploatering. Vissa av dessa har rekryterats av personer de känner och andra genom sociala medier. De möter även många som bedöms vara i risk att utsättas genom att de lovats jobb i Sverige, tagits hit och att det sen inte finns något jobb eller att lönen har undanhållits eller liknande tydliga indikatorer på exploatering, indikatorer som borde identifieras av myndigheter.

De möter även barn till potentiellt utsatta personer som lever i Sverige. Dessa barn lever ofta under långvarig stress kopplad till otrygga boendeförhållanden, ekonomisk utsatthet och oro för kontakt med myndigheter. Många av barnen har bevittnat den exploatering som vårdnadshavaren varit utsatt för. Civilsamhället blir här en viktig första trygg kontaktpunkt och ger stöd i form av rådgivning, samhällsinformation och vidarehänvisning till andra relevanta aktörer, civilsamhälle och offentliga aktörer. Flera medlemmar har fortsatt stötta personer efter att de flyttat från deras skyddade boenden, då de utsatta ofta har ett fortsatt behov av stöd som inte tillgodoses av offentliga myndigheter. I många fall fortsätter kontakten flera år efter att insatsen på boendet är avslutad. Det innebär att Plattformens medlemmar ibland ger stöd till ett stort antal individer utöver de som rapporteras till statistikinsamlingen.

Tydliga brister i arbetet med att identifiera, skydda och stödja brottsoffren

Civilsamhället har behövt kliva in där myndigheter borde ta ansvar. De har stöttat i fall där det inte hade skett någon identifiering eller insats annars. Vi ser också att det främst är civilsamhället som identifierar de utsatta, vilket indikerar att myndigheter gör alldeles för lite uppsökande insatser. Vi ser att det finns en stor risk att ansvaret kommer att falla ytterligare på civilsamhället när regionkoordinatorernas uppdrag ses över och det finns risk att det operativa arbetet försvinner.

För en stor majoritet – nästan 83 procent – av de vi mött 2025 har behövt stöd från civilsamhället för att de inte fått tillräckligt eller något stöd alls från offentliga aktörer. 16,1 procent har behövt vårt stöd för att de inte vågat ta kontakt med en myndighet. Utan civilsamhället hade dessa personer inte identifierats och fått tillgång till sina rättigheter. Tillgången till flera typer av stödinsatser brister på strukturell nivå i Sverige. Vi har identifierat en korrelation mellan hur rekryteringen av de utsatta skett och vilken exploateringsform de varit utsatta för. Både vad gäller arbetskraftsexploatering där rekrytering genom "arbete/rekrytering till jobb eller uppdrag" var den vanligaste vägen in i exploatering. Men

även vad gäller sexuell exploatering där det ofta varit en anhörig, partner eller person de haft en relation till som rekryterat den utsatta.

Statistiken visar att civilsamhället ger ett mer omfattande stöd än offentliga aktörer. Offentliga aktörer tillgodosedde mindre än 30 procent av de direkt utsatta vuxnas behov, medan civilsamhället tillgodosedde nästan 56 procent av behoven. Utan civilsamhället hade många av de utsatta nästan stått helt utan stödinsatser. Trots detta kvarstår behov som ingen aktör har tillgodosett. Därför behövs ett mer samordnat stöd för brottsoffer i Sverige.

Nästan hälften av de rapporterade barnen för året har identifierats av våra medlemmar själva. Gällande vuxna var det 15,6 procent som identifierades av våra medlemmar, en betydligt lägre siffra. I många fall är barnen i behov av näst intill samma insatser som den utsatta föräldern. Det är en större del av barnen som kommer ifrån Sverige än bland de vuxna, vilket påverkar faktumet att deras behov tillgodoseddes i högre grad av offentliga aktörer. Bland de barn som var direkt utsatta var det nästan alla (9 av 10) som antingen fick stöd av offentliga myndigheter men behövde mer stöd, eller som inte fick något stöd från offentliga aktörer alls.

Rapporten visar att kontakten med civilsamhället är central för många utsatta att berätta om sin utsatthet. Till viss del för att det finns möjlighet till anonymt stöd, men också för att stödet inte är villkorat, utan flexibelt och inte tidsbegränsat. Flera av våra medlemmar ger specialiserade insatser som inte finns att tillgå någon annanstans, så som specialiserat psykologiskt stöd eller digitalt uppsökande arbete på plattformar där andra aktörer inte arbetar. Det finns en viss förväntan om att civilsamhället ska tillgodose insatser till utsatta, men vi ges sällan den tillit, mandat och de resurser som krävs för att göra det.

Politiska förslag på migrationsområdet försvårar identifiering och ökar sårbarheten för redan utsatta personer

Vi ser med oro på de stora förändringar som sker inom migrationsområdet som påverkar denna väldigt sårbara grupp. Här finns flera tydliga exempel:

- Borttagande av spårändringsmöjligheten som inneburit att den som fått avslag på sin asylansökan, och arbetat under sin asylprocess i Sverige, under vissa omständigheter kunde få arbetstillstånd. Numera gäller i stället som huvudregel att den sökande måste lämna landet för att ansöka om detta.
- Ett annat exempel är förslaget från Regeringen om skärpta krav på "vandel" för uppehållstillstånd, planerat att träda i kraft den 13 juli 2026. Förslaget innebär att fler uppehållstillstånd kan nekas eller återkallas vid "bristande hederlighet", exempelvis vid "brottslighet, missbruk eller samröre med kriminella". Trots att regeringen formulerat att utsatta inom prostitution inte ska omfattas av detta, så är det ett faktum att det redan sker och riskerar därför att fortgå och även öka när lagstiftningen skärps ytterligare.

- Vi ser även med stor oro kring att återvändande är ett prioriterat område för regeringen och att det har inrättats särskilda återvändandecenter som ligger i anslutning till asylboende runtom i landet. En del är nya regler kring återvändande riktade till polisen – bland annat att de ska göra fler inre utlänningskontroller. På återvändandecentren finns bristande skydd och stöd, där flera rapporterat om ökad psykisk ohälsa efter att ha bott där. Det bedöms vara otrygga miljöer, bristande tillsyn och det rapporteras om att barn och vuxna far illa på centren.
- Anmälningssplikten påverkar brottsutsattas möjligheter att våga söka hjälp. Regeringen ämnar göra verklighet av förslag som innebär att offentligt anställda ska anmäla till polisen om de är i kontakt med en person som de misstänker saknar tillstånd att vistas i landet. Efter intensivt påverkansarbete från stora delar av samhället är läkare, lärare och socialtjänst undantagna i det förslag som nu läggs fram. Redan när det ursprungliga förslaget presenterades av regeringen märktes omedelbara effekter i migranternas vilja att söka hjälp och vård av offentliga aktörer, även de som har rätt att vistas i Sverige. Detta har identifierats inom Nationella Stödprogrammet och av vår medlem Läkare i Världen.⁴ Genom de ärenden där Plattformens medlemmar ger stöd till brottsutsatta ser vi att yrkesverksamma i vård och socialtjänst börjat arbeta annorlunda redan innan lagstiftning blivit verklighet, genom den samhällspolitiska debatten och baserat på regeringens förslag.
- Sverige implementerar EU:s asyl- och migrationspakt i sin mest extrema form, och går längre än vad direktivet kräver, bland annat genom att kraftigt begränsa tillgången till offentligt biträde för asylsökande. Asylsökande brottsoffer för människohandel är en särskilt sårbar grupp som behöver stort stöd under asylprocessen för att kunna föra fram sina asylskäl, vilket innebär att de nu blir mycket utelämnade under asylprocessen, med potentiellt stora konsekvenser för deras möjlighet till skyddsstatusförklaring.

⁴ Läkare i Världen, 2026. Rapport – Barriärer till vård för migranter i svåra situationer.

Rekommendationer

Plattformen Civila Sverige mot människohandel uppmanar Sveriges regering att ta ansvar för arbetet mot prostitution och människohandel genom att:

- Revidera lagstiftningen om människohandel

Den statliga utredningen om ett nytt brott och andra åtgärder mot människohandel (SOU 2025:119) omfattar nya förslag på formuleringar i människohandelslagstiftningen. Vi ser ett stort behov av en lagstiftningsförändring för att fler ska fällas för människohandelsbrottet. Vi vill se förändringar föreslagna i vårt [remissvar](#) till utredningen.

- Genomföra förslagen i SOU 2023:97 – Ut ur utsatthet

Förslagen i SOU 2023:97 måste genomföras långsiktigt och strukturerat. Det är inte tillräckligt att detta görs "inom befintliga uppdrag". Stödet ska vara likvärdigt i hela landet, ges utan dröjsmål och utan krav på medverkan i rättsprocess. Det föreslagna utökade tillfälliga uppehållstillståndet är centralt.

- Full finansiering av det Nationella Stödprogrammet

Medel öronmärks så att programmet fullt ut kan täcka behoven hos brottsoffer för människohandel och prostitution.

- Införa ett nationellt stödsystem med formell identifieringsprocess som fokuserar på proaktiva åtgärder

Inför ett nationellt stödsystem där civilsamhället ges en roll i den formella identifieringsprocessen. Identifieringen måste vara proaktiv och leda till att brottsoffrens rättigheter realiserar genom tydligt utpekat ansvar per aktör. Detta ska ha öronmärkta resurser och ansvarig för stöd – och skyddsprocessen som inte förlitar sig på lokala förutsättningar och omfattar alla brottutsatta i prostitution och människohandel oavsett ändamål.

- Inrätta en nationell stödlinje för brottsoffer för människohandel

En nationell stödlinje för brottsoffer för människohandel, oavsett ändamål, med tillräckliga resurser för bemanning dygnet runt och specialiserad kompetens.

- Integrera brottsofferperspektivet i alla myndighetsinstanser

Säkerställ att alla tillslag där prostitution eller människohandel misstänks, omfattas av tydliga rutiner och säkerställ att någon med specialiserad traumamedveten kunskap medverkar vid dessa.

- Stärk regionkoordinatorernas roll och mandat

Regionkoordinatorerna behöver vara fler i varje region och ha ett tydligt operativt uppdrag. Deras arbete är avgörande för identifieringen av brottsoffer.

- Investera i teknik och samverkan

Utveckla infrastruktur och digitala lösningar för att stärka identifiering och samarbete mellan civilsamhälle, offentlig sektor och tech-aktörer för att sänka tröskeln till stöd och rättvisa.

- Säkra långsiktig finansiering till civilsamhällets insatser

Stöd till verksamheter som är avgörande för identifiering, skydd och stöd till brottsoffer – oavsett om exploateringen är sexuell, arbetsrelaterad eller annat.

Plattformens medlemmar som gjort denna rapport möjlig:

STIFTELSEN
1000
MÖJLIGHETER

NOOMI
HELA MÄNNISKAN I MALMÖ

Sveriges
Stadsmissioner

 NOVAHUSET

FÖRENINGEN
**Hjälp till
behövande**
UPPSALAS UTSTRÄCKTA HAND

 **Unga
Kvinnors Värn**

 KVINNOJOUREN
JÄMTLANDS LÄN

**MÄNNISKORÄTTSS-
ADVOKATERNA**

Räddningsmissionen

**Ältid
Sedd**

CHILD X

Plattformen mot människohandel